Spaarne Gasthuisbuurt
Haarlem-Zuid

Beeldkwaliteitplan

15 april 2021

SVP

Spaarne Gasthuisbuurt

Haarlem-Zuid

Beeldkwaliteitplan

15 april 2021

Inhoudsopgave

Inleiding **7**

Opgave 7

Fasering 9

Uitdagingen 11

Visie **13**

Healthy City 14

Kernwaarden 15

Healthy Valley 16

Relatie tussen bebouwing en maaiveld 19

Beeldkwaliteitplan bebouwing **21**

Familie 23

Gasthuisbuurt in omgeving 24

Ziekenhuis 36

Woonblok 40

Parkeergarages 45

Beeldkwaliteitplan landschap **53**

Inleiding

De opgave

De locatie Haarlem Zuid van het Spaarne Gasthuis gaat de komende jaren transformeren naar de Gasthuisbuurt: een levendige en vitale buurt waar gezondheid centraal staat. Het Spaarne Gasthuis wordt vernieuwd, er komen nieuwe parkeervoorzieningen en er worden 200 woningen toegevoegd. De Gasthuisbuurt wordt verbonden met haar omgeving, zodat het tot nu toe afgesloten terrein onderdeel wordt van de stad.

In het *'Masterplan Spaarne Gasthuis Haarlem Zuid'* van 5 november 2019 zijn de kaders en randvoorwaarden beschreven waarbinnen deze ontwikkeling kan plaatsvinden. In het masterplan worden tevens de ruimtelijke visie, vastgelegd in een essentiekaart, en de principes voor de beeldkwaliteit beschreven. Het voorliggende document betreft een uitwerking van het Masterplan in een beeldkwaliteitplan en een plankaart, die als onderlegger dient voor het op te stellen bestemmingsplan.

Het beeldkwaliteitplan is zowel geschreven vanuit de visie op de stedenbouw en architectuur als vanuit de visie op het landschap. Voor elk bouwproject geldt dat het zich moet laten inspireren door beide visies. Deze zijn in nauwe samenhang ontwikkeld door SVP Architectuur en Stedenbouw en DS Landschapsarchitecten, in samenwerking met het Spaarne Gasthuis en de gemeente Haarlem. In voorliggend document zijn beide visies samengebracht.

< plankaart Gasthuisbuurt

stap 1: tijdelijke garage

stap 2: bezoekersgarage en sociale woningbouw

stap 3: nieuwe ziekenhuis en inrichten deel Healthy Valley

stap 4: sloop deel ziekenhuis en inrichten tijdelijke tuin

stap 5: personeelsgarage, sloop tijdelijke garage

stap 6: koopwoningen en afronden Healthy Valley

Fasering

De Gasthuisbuurt wordt stap voor stap ontwikkeld, waarbij het ziekenhuis ten alle tijden volledig blijft functioneren. De eerste stap is de bouw van een tijdelijke parkeergarage voor circa 500 auto's. Daarmee is ruimte gecreëerd om de parkeergarage voor bezoek te bouwen, evenals de sociale woningen. Dan kan de nieuwbouw van het ziekenhuis gebouwd worden en kan een deel van de publieke ruimte worden ingericht. Als dat voltooid is kan een deel van het huidige ziekenhuis worden gesloopt, om ruimte te maken voor de parkeergarage voor het personeel en de verbindingsas die deze met de bestaande gebouwen en de nieuwbouw verbindt. Tot slot kunnen de koop-appartementen worden gebouwd en kan de publieke ruimte verder worden ingericht.

De ontwikkeling van de Gasthuisbuurt die in het masterplan en dit beeldkwaliteitplan wordt beschreven betreft slechts de eerste fase van de vernieuwing van het ziekenhuis zelf. Met een tweede en eventueel derde fase van de vernieuwing van het ziekenhuis is in ruimtelijke zin wel rekening gehouden, maar deze vallen verder buiten de scoop van dit beeldkwaliteitplan.

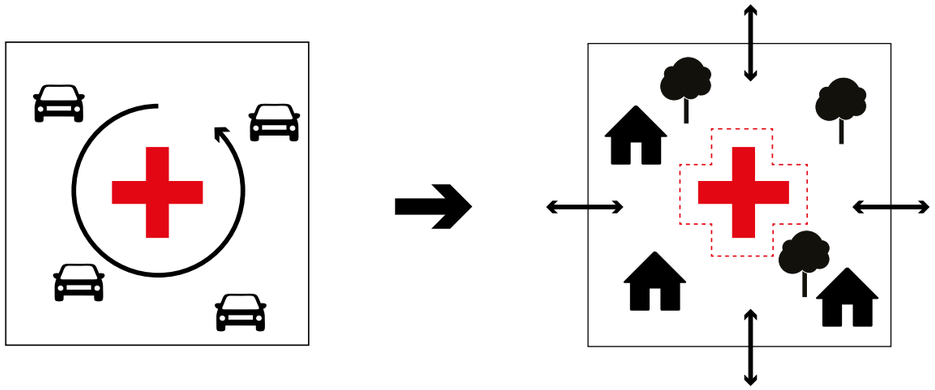

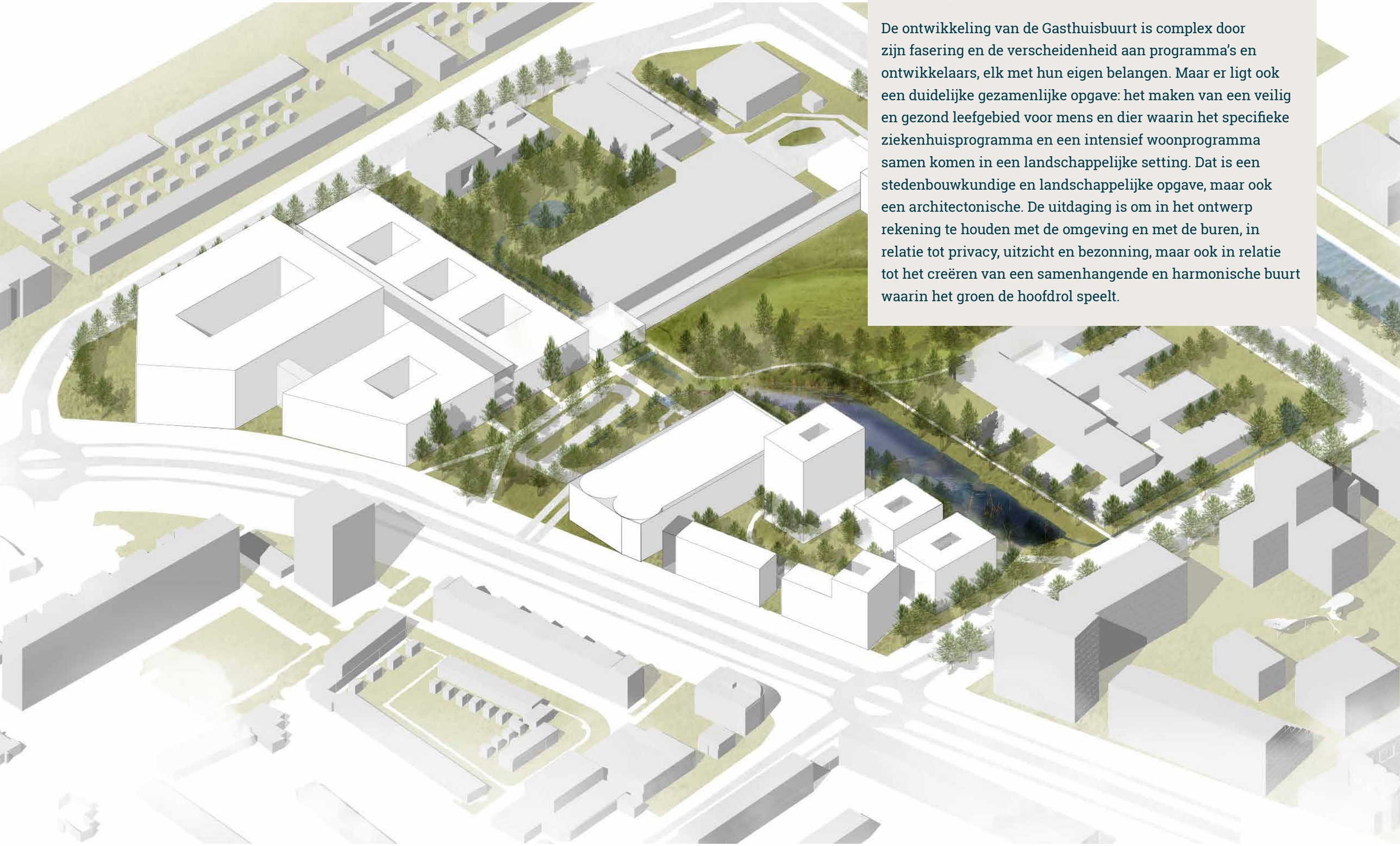

Uitdagingen

De ontwikkeling van de Gasthuisbuurt is complex door zijn fasering en de verscheidenheid aan programma's en ontwikkelaars, elk met hun eigen belangen. Maar er ligt ook een duidelijke gezamenlijke opgave: het maken van een veilig en gezond leefgebied voor mens en dier waarin het specifieke ziekenhuisprogramma en een intensief woonprogramma samen komen in een landschappelijke setting. Dat is een stedenbouwkundige en landschappelijke opgave, maar ook een architectonische. De uitdaging is om in het ontwerp rekening te houden met de omgeving en met de buren, in relatie tot privacy, uitzicht en bezonning, maar ook in relatie tot het creëren van een samenhangende en harmonische buurt waarin het groen de hoofdrol speelt.

Visie

Gezonde stad

Gasthuisbuurt is een gevarieerde, levendige buurt waar gezondheid centraal staat. Gezondheid is het overkoepelende thema voor de Gasthuisbuurt. Voor patiënten uiteraard, maar ook voor medewerkers, bezoekers en bewoners. Een buurt die een gezonde levensstijl stimuleert. Gezond bovendien voor mens én dier: de Gasthuisbuurt is een groene buurt waar biodiversiteit en klimaatadaptatie hoog in het vaandel staan.

Bij de ontwikkeling van het ziekenhuis is deze ambitie vertaald in het concept 'healing environment'. Voor de openbare ruimte is het concept 'Healthy Valley' ontwikkeld. Voor de woningbouw staat het concept van 'healthy living' centraal. Het thema 'gezondheid' komt terug in vijf kernwaarden.

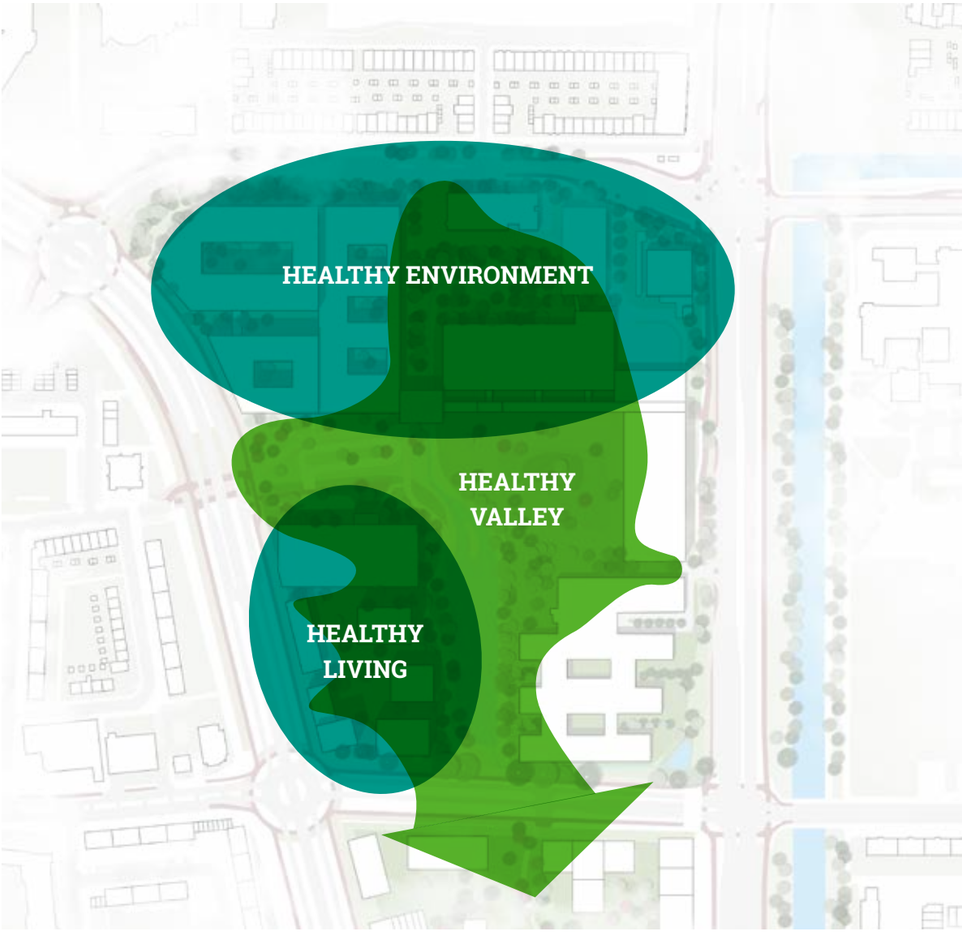

Kernwaarden

VERBINDEN
De Gasthuisbuurt verbindt mensen met elkaar en met de natuur. Goede fysieke en visuele verbindingen met de omgeving stimuleren ontmoeting en beweging. Daarbij staat de voetganger centraal. Niet alleen de auto, maar ook (doorgaand) fietsverkeer wordt uit de Gasthuisbuurt geweerd.

BEWEGEN
De Gasthuisbuurt stimuleert een gezonde levensstijl door buiten bewegen en spelen zo aantrekkelijk mogelijk te maken. Goed toegankelijke en zichtbare (collectieve) fietsenstallingen stimuleren het gebruik van de fiets. Goede overgangen van privé naar openbaar nodigen uit om naar buiten te gaan en te verblijven in de Healthy Valley.

BIODIVERSITEIT
De Gasthuisbuurt is een levende, veilige buurt voor mens én dier. Niet alleen in Healthy Valley speelt biodiversiteit een grote rol, ook de bebouwing doet daarin mee door beplanting en nestgelegenheden te integreren in de architectuur. De beplanting klimt via balkons en dakterrassen naar boven, waardoor de bebouwing onderdeel wordt van de Healthy Valley.

INCLUSIEF
De Gasthuisbuurt is mensgericht, voor patiënten, medewerkers, bewoners en bezoekers. Een buurt met verschillende functies en met een grote diversiteit aan woningtypologieën voor verschillende doelgroepen.

ADAPTATIEF
De Gasthuisbuurt is klimaatadaptief. De bebouwing is energie-positief, water wordt vastgehouden in de buurt en op de daken en er wordt gebruik gemaakt van duurzame en circulaire materialen. Daarbij staat de term 'Low-Tech' centraal: simpele en robuuste oplossingen, uitgaan van bewezen technieken.

Healthy Valley

De open ruimte van de Gasthuisbuurt is de contramal van de bebouwing. Voor de inrichting van de open ruimte is het landschapsconcept ‘Healthy Valley’ ontwikkeld: één continue landschap die de verschillende onderdelen van de Gasthuisbuurt samen bindt. De Gasthuisbuurt wordt gezien als een vallei. De gebouwen zijn integraal onderdeel ervan en zijn als rotsen in de vallei. De bestaande vijver vormt de centrale plek van de vallei. De lengterichting van de vijver vormt een lange zichtlijn over de vallei en loopt door in Schalkwijk Midden, ten zuiden van het plangebied.

De vallei kent een overgang van nat naar droog, van laag naar hoog. Op de laagste plekken wordt het hemelwater verzameld en zoveel mogelijk vastgehouden. Het watersysteem begint in de ‘brontuin’ aan de noordzijde, onderdeel van de tuin van het ziekenhuis waar rust en een ‘healing environment’ centraal staan. Naast de brontuin kent de vallei meerdere bijzondere plekken. Het ‘Entreedal’, de hoofdentree van de Gasthuisbuurt aan de Europaweg, vormt een zijdal van de Healthy Valley. Hier wordt het hemelwater opgevangen in een wadi die uitmondt in de vijver. De ‘tijdelijke tuin’ is een heuvel op de plek van het beddenhuis. Dit is de plek waar in de toekomst de tweede fase van het ziekenhuis kan worden ontwikkeld. De ‘hoge tuin’ is de ruimte tussen de woongebouwen. Deze plek is circa 80cm verhoogd ten opzichte van omgeving. Onder de hoge tuin bevindt zich de parkeergarage voor de bewoners. De entree van het ziekenhuis tenslotte is een gebouwde ruimte maar wordt nadrukkelijk gezien als onderdeel van de vallei. In de landschapsvisie wordt de entree daarom als bijzondere plek in de vallei beschreven, genaamd ‘de burg’. De entree van het ziekenhuis is een transparant volume om de zichtlijn over de vallei niet te verstoren en maximaal 12 meter hoog zodat de boomtoppen over het volume heen zichtbaar zijn.

Voor de inrichting van de Healthy Valley is een apart beeldkwaliteitplan gemaakt. Hierin worden criteria beschreven over de inrichting van het maaiveld, kunstwerken, de beplanting en het straatmeubilair. Het beeldkwaliteitplan voor de openbare ruimte vormt een apart hoofdstuk in dit boekje.

plankaart Healthy Valley

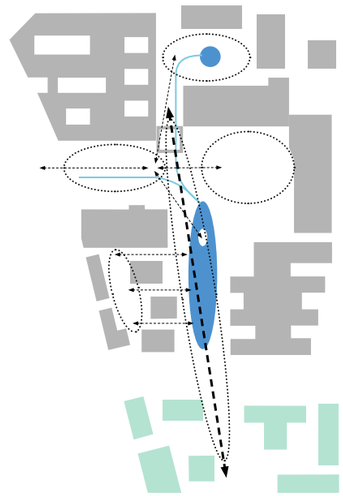

De zichtas van de vallei is de hoofddrager

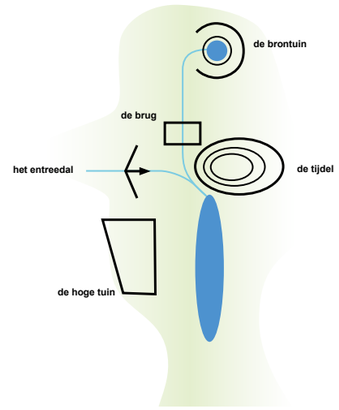

Bijzondere plekken in de vallei

Principe Healthy Valley: de gebouwen zijn integraal onderdeel ervan en zijn als rotsen in de vallei.

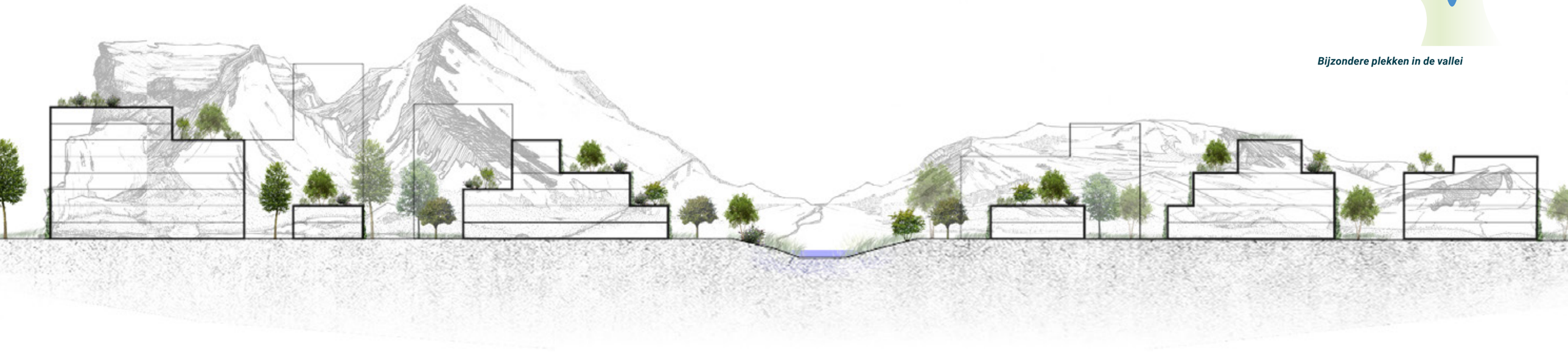

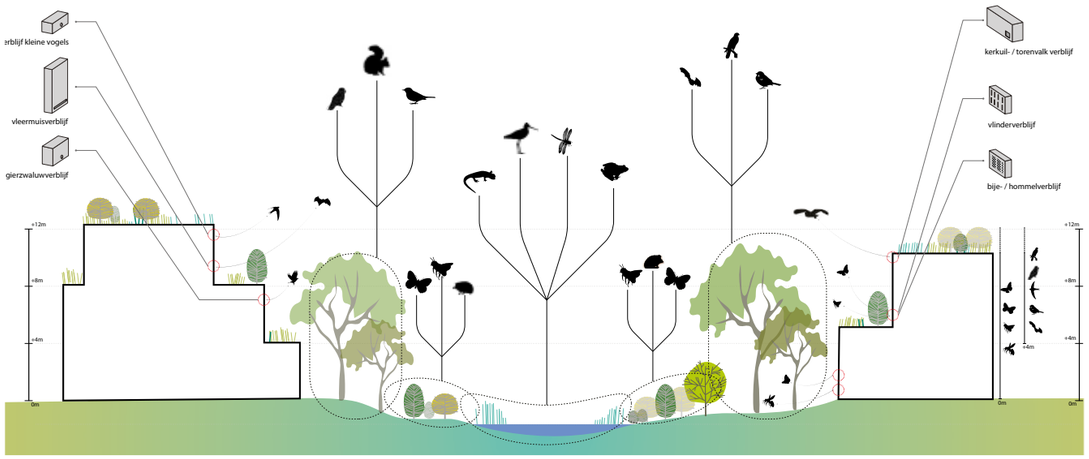

Gebouwen en maaiveld maken samen de Healthy Valley

Nestgelegenheden voor vogels, vleermuizen en insecten in de gevels

Beplanting integreren in de gevels onder optimale groeicondities

Beplanting integreren op balkons en daken, met voldoende substraat

Relatie tussen bebouwing en maaiveld

Maaiveld en gebouwen maken samen de vallei. Een belangrijke doelstelling van de Gasthuisbuurt is het stimuleren van de biodiversiteit. Niet alleen in de open ruimte, ook in de bebouwing worden condities voor verschillende biotopen geschapen, door middel van nestkasten voor vogels, vleermuizen en insecten en door beplanting te integreren in de gevels, op balkons en op de daken. Hierbij moet onder andere de orientatie van de bebouwing en de schaduwwerking goed in acht worden genomen.

De orientatie van de gevels is van belang om goede biotopen te creëren voor verschillende soorten

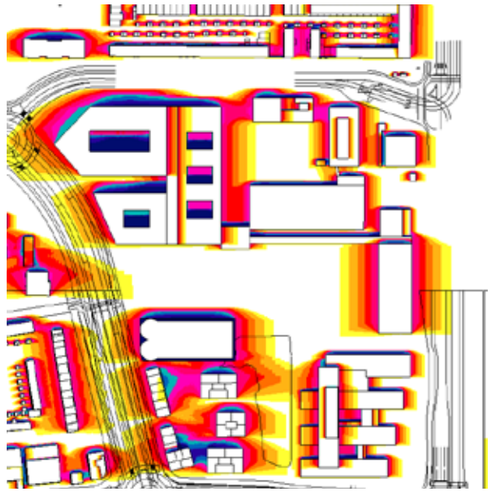

Bezonningsstudie op 21 juni

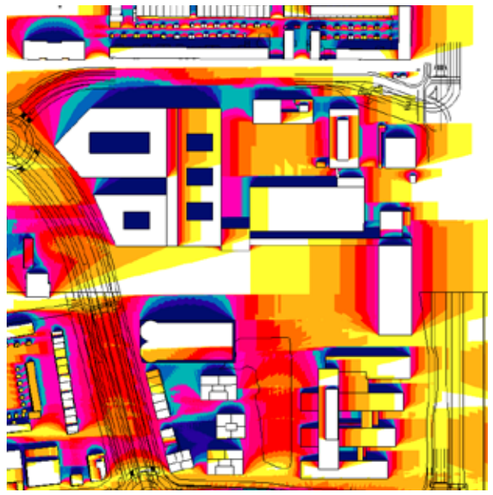

Bezonningsstudie op 21 september / maart

Beeldkwaliteit bebouwing

Volumestudie Gasthuisbuurt (Schalkwijk Midden aan rechterkant is geen onderdeel van dit beeldkwaliteitplan)

Kleurenpalet met aardse, natuurlijke tinten voor de Gasthuisbuurt....

...aangevuld met beplanting en natuurlijke, circulaire materialen

Familie van bebouwing in maat en schaal en kleuren-palet, met de Healthy Valley als verbindende factor.

Familie

De Gasthuisbuurt is een gevarieerde en levendige buurt door zijn mix aan functies, de zorg die 24/7 plaatsvindt en de mensen die er wonen, werken, verzorgd worden of op bezoek komen. De Gasthuisbuurt en een grote verscheidenheid aan bestaande en nieuwe bebouwing. Tegelijkertijd zorgt de Healthy Valley voor rust en samenhang. De bebouwing is onderdeel van de vallei. Ze vormt er de derde dimensie van, als rotsen in de vallei. Landschap en bebouwing versterken elkaar en vormen één samenhangend geheel. De bebouwing is alzijdig, het landschap spoelt rondom en tussen de gebouwen door.

In Schalkwijk Midden, dat grootschalig zal transformeren van een kantorengebied naar een gemengde buurt, is een vergelijkbaar concept ontwikkeld van alzijdige gebouwen in een landschap, onder het motto ‘Stad tussen de bomen’. De aansluiting tussen beide buurten is zorgvuldig ontworpen, zodat de Gasthuisbuurt en Schalkwijk Midden onderdeel zijn van één continue landschap.

Naast het landschap als verbindende factor, is ook in de bebouwing gezocht naar rust en samenhang. De nieuwe bebouwing heeft een moderne uitstraling: simpel en robuust en tijdloos. De architectuur is rustig en terughoudend, als onderdeel van het landschap. Elk gebouw of gebouwdeel vormt een op zichzelf staand en autonoom geheel. Tegelijkertijd maakt het onderdeel uit van één en dezelfde familie. Aardse, natuurlijke tinten, gecombineerd met groen, hout en andere natuurlijke materialen, vormen het kleurenpalet van de Gasthuisbuurt. De maat en schaal van de bebouwing is op elkaar afgestemd. Ook hier is weer verder gekeken dan de Gasthuisbuurt zelf door afstemming te zoeken met Schalkwijk Midden.

Gasthuis buurt in omgeving

De ontwikkeling van het Spaarne Gasthuis staat niet op zichzelf maar reageert op haar omgeving. Een omgeving die grootschalig is of wordt getransformeerd. De belangrijkste veranderingen in de omgeving zijn de herprofilering van de Europaweg naar een 'stadsstraat' en de herontwikkeling van het kantorengebied Schalkwijk Midden naar 'Stad tussen de bomen'.

De Gasthuisbuurt wordt optimaal verbonden met de omgeving. De zogeheten 'corridor' uit Schalkwijk Midden wordt doorgetrokken tot aan de de Nederlandlaan in de Europawijk, ten westen van de Europaweg. Veel aandacht gaat daarbij uit naar de oversteken over de Kennedylaan en de Europaweg. Dit zijn de 'hoofdentrees' van de buurt. Dit wordt ondersteund door lange zichtlijnen die hier ver in de Gasthuisbuurt doorlopen. De nieuwe hoekpunten van de buurt, aan de nieuwe rotondes in de Europaweg, vormen de visuele orientatiepunten van veraf en geven de Gasthuisbuurt een gezicht naar buiten toe.

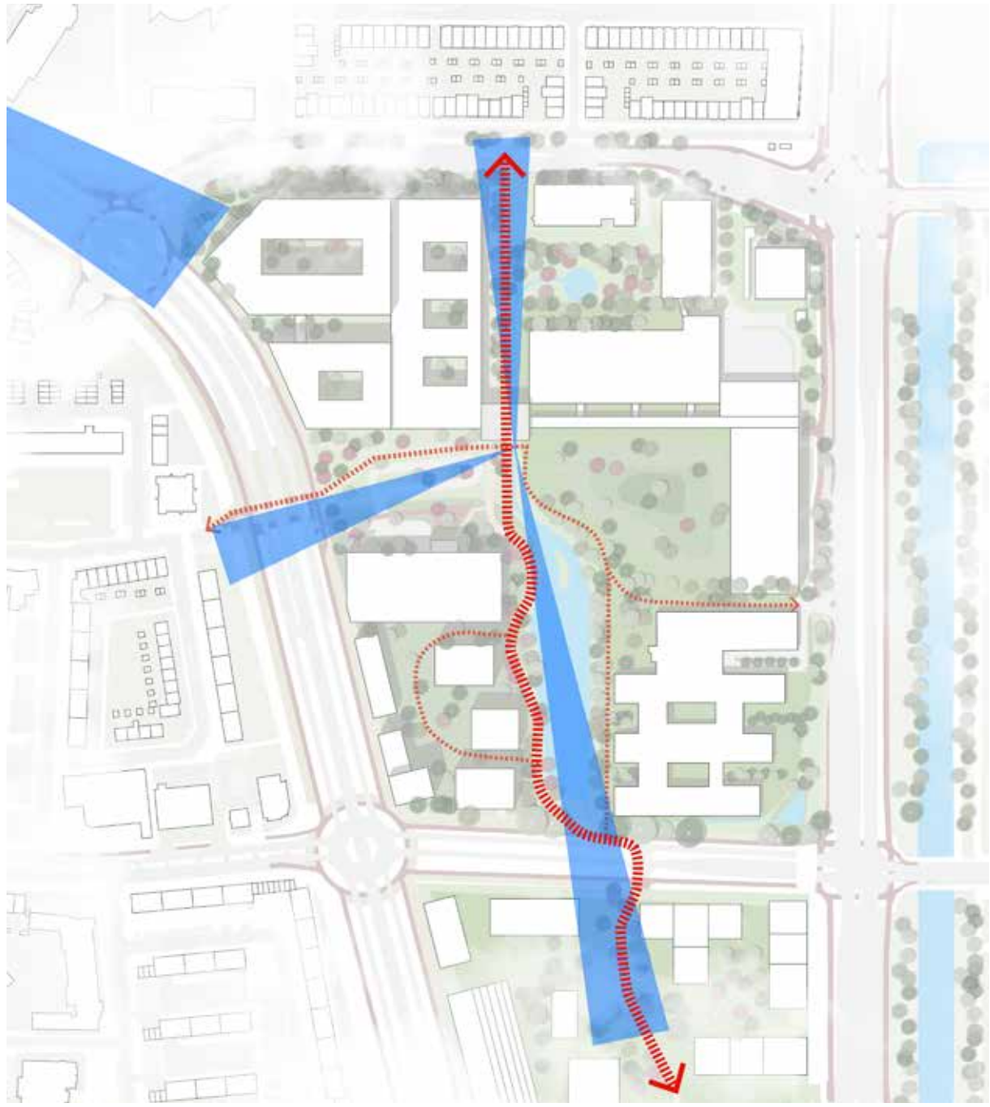

Lange Lijnen

De Gasthuisbuurt reageert op zijn omgeving. Deze wordt gevormd door belangrijke wegen, die als lange lijnen Haarlem Oost doorsnijden. Elk van deze lijnen heeft een eigen karakter. De Europaweg en de Amerikaweg zijn wat formeler of eenduidiger in karakter dan de Kennedylaan en de Boerhaavelaan. De Gasthuisbuurt reageert daarop doordat de nieuwe bebouwing in de rooilijn is geplaatst. De bebouwing aan de Europaweg heeft een plint van 2 bouwlagen. Alleen de parkeergarage aan de Europaweg wijkt af als bijzonder object in de ruimte (meer hierover op pagina 45-46). De Boerhaavelaan en Kennedylaan kennen juist een verspringende rooilijn en een plint van 1 bouwlaag hoog.

In hierarchie staan de Europaweg en de Amerikaweg boven de Boerhaavelaan en de Kennedylaan. De hoekpunten van de Gasthuisbuurt kennen daarom een hoge plint, aansluitend op de Europaweg en de Amerikaweg. Ook de uitstraling van de wegen is anders. De Europaweg krijgt een stedelijke uitstraling, de bebouwing staat direct aan de weg. De drie andere wegen hebben een groenere uitstraling. Het landschap loopt hier door tot aan de gevels.

De Gasthuisbuurt reageert op de 'lange lijnen' van Haarlem Oost. Langs de Europaweg en de Amerikaweg heeft de buurt een duidelijke rooilijn, langs de Kennedylaan en de Boerhaavelaan verspringt de bebouwing. De Europaweg krijgt een stedelijk karakter, langs de overige straten wordt het groene karakter versterkt.

< De Gasthuisbuurt is optimaal verbonden met zijn omgeving, zowel visueel (zichtlijnen) als fysiek (routes voor langzaam verkeer)

Volumestudie woongedeelte, gezien vanuit Schalkwijk Midden naar de Healthy Valley. De lange zichtlijn over de Healthy Valley loopt tot diep in Schalkwijk midden door, wat de continuiteit van het landschap over de Kennedylaan heen benadrukt.

Europaweg

In de nabije toekomst wordt de Europaweg een ‘stadsstraat’ met stedelijke allure. Het nieuwe profiel bestaat uit een busbaan, twee enkelbaans rijbanen en aan beide zijden een vrijliggend fietspad en brede trottoirs. De hoofdentree van de Gasthuisbuurt, het ‘Entreedal’, ligt aan de Europaweg. Het nieuwe ziekenhuis en de sociale woongebouwen van de Gasthuisbuurt staan direct aan de straat. De bebouwing vormt geen aaneengesloten wand maar staat los van elkaar, zodat de Healthy Valley zichtbaar is vanaf de Europaweg. De ‘korrel’ van de bebouwing is op elkaar afgestemd zodat ritmiek ontstaat langs de weg, wat zorgt voor rust en samenhang.

De bebouwing ondersteunt de stedelijke allure van de Europaweg. De plinten van het nieuwe ziekenhuis en de sociale woongebouwen zijn levendig en dynamisch, met een open en uitnodigende uitstraling. Blinde plinten zijn niet toegestaan. De woningen op de begane grond hebben voordeuren aan de straat. Het stedelijke karakter van de plinten van deze gebouwen komt mede tot uitdrukking in de hoogte van de plint, die 2 bouwlagen bedraagt (circa 7 meter hoog). Alleen de parkeergarage voor bezoekers wijkt als autonoom object af van dit principe.

Nieuwe profiel Europaweg

Referentiebeeld van ‘stadsstraat’ met stedelijke plint van 2 bouwlagen hoog

De bebouwing is iets opgetild ten opzichte van de weg - het vloerpeil van het ziekenhuis ligt circa 1,1m hoger, de woongebouwen en de parkeergarage voor bezoekers zijn circa 80cm opgetild. Het hoogteverschil kan op verschillende manieren worden opgelost in de gebouwen. De begane grond kan als een beletage opgetild worden, met een trap naar de voordeur. Een gelijkvloerse aansluiting met het maaiveld is ook mogelijk, in dat geval is de verdiepingshoogte van de begane grond extra hoog.

Amerikaweg

De Amerikaweg wordt gezien als een ‘parkway’ met een zeer breed en groen profiel met twee keer twee rijbanen. De Amerikaweg vormt een duidelijke begrenzing van de Gasthuisbuurt en Schalkwijk Midden. De nieuwe parkeergarage markeert de rooilijn langs de weg. Een brede berm met bomen scheidt de bebouwing van de weg, het landschap loopt door tot aan de gevel.

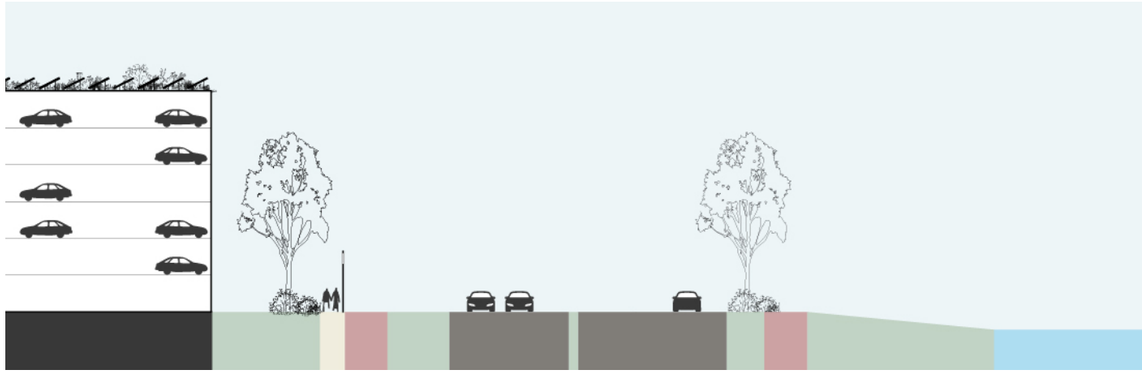

Profiel Amerikaweg

Volumestudie nieuwe ziekenhuis, vanaf kruising Europaweg - Boerhaavelaan. De markante afgeschuinde hoek van het nieuwe ziekenhuis vormt het gezicht van de Gasthuisbuurt aan de noordzijde en is één van de orientatiepunten van de buurt van veraf.

Kennedylaan

De Kennedylaan geeft van het Spaarne in het westen tot de Poelpolder in het oosten letterlijk en figuurlijk een dwarsdoorsnede van Haarlem Oost. De laan is gevarieerd, maar de constante is het groene karakter van de laan. Tussen de Gasthuisbuurt en Schalkwijk Midden krijgt de Kennedylaan een nieuw profiel, waarin het groene karakter verder wordt versterkt. Ondanks de forse verkeersintensiteit die de laan als dwarsverbinding tussen Europaweg en Amerikaweg zal blijven houden, wordt de Kennedylaan geen barrière maar onderdeel van het landschap. De landschappen van de 'Healthy Valley' en de ´Stad tussen de bomen' lopen zo in elkaar over. De zogeheten 'corridor' uit Schalkwijk Midden loopt als voetpad door in de Gasthuisbuurt. Ook visueel worden beide buurten met elkaar verbonden via een lange zichtlijn van het ziekenhuis, over de Healthy Valley tot diep in Schalkwijk Midden.

De bebouwing aan beide zijden van de laan ondersteunt het idee van een doorlopend landschap. De bebouwing is verspringend, met veel ruimte tussen de gebouwen. Het landschap loopt door tot aan de gevels, hoogteverschillen worden landschappelijk opgelost, dus niet met keermuren. De plint van de gebouwen is 1 laag hoog.

Boerhaavelaan

Ook de Boerhaavelaan aan de noordzijde is één van de 'lange lijnen' van Haarlem Oost. De Boerhaavelaan vormt ter hoogte van de Gasthuisbuurt de begrenzing van het landschap dat de Gasthuisbuurt en Schalkwijk Midden met elkaar verbindt. Waar de woningbouw aan de noordzijde van de Boerhaavelaan een strakke, stenige, aaneengesloten wand is, is de bestaande en nieuwe bebouwing van de Gasthuisbuurt los en gevarieerd, met een verspringende rooilijn en een landschappelijke uitstraling. Hier begint het landschap van de Gasthuisbuurt en Schalkwijk Midden. Het nieuwe ziekenhuis staat met haar gevel direct in het groen. De plint is één laag hoog.

Referentiebeeld van groene plint.

Nieuwe profiel Kennedylaan

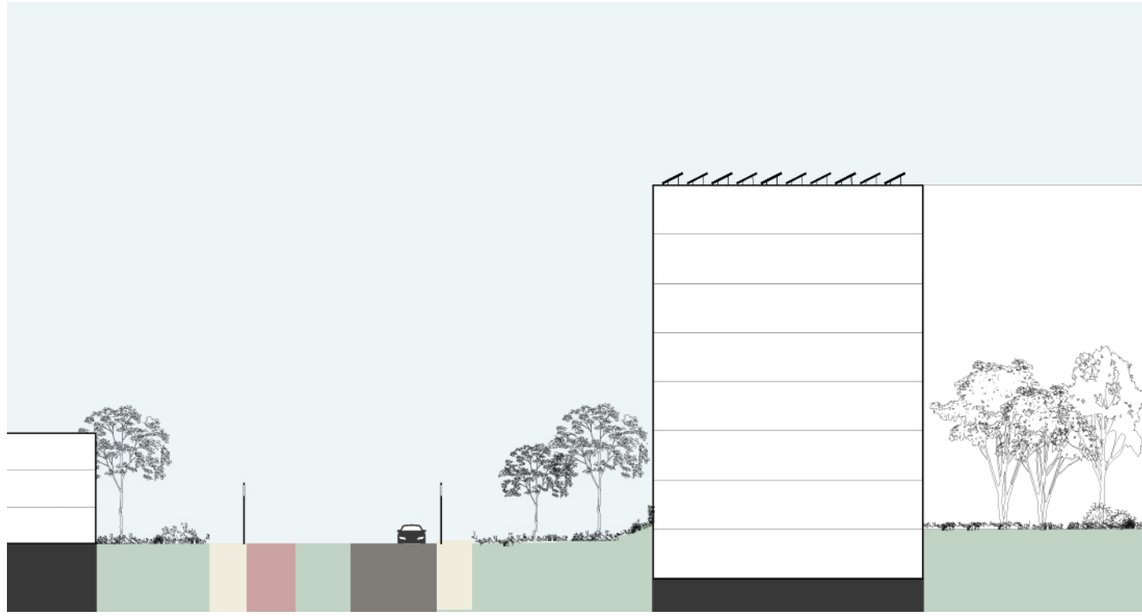

Profiel Boerhaavelaan

Ontsluiting

De ontsluiting van de Gasthuisbuurt zoals in het masterplan beschreven is verder uitgewerkt rond het Entreedal en bij de parkeergarage voor het personeel. Deze garage krijgt een entree direct vanaf de Amerikaweg. Het uitgaand verkeer richting het noorden gaat langs het expeditiehof naar de Boerhaavelaan, het uitgaand verkeer richting het zuiden gaat aan de zuidkant van de garage terug naar de Amerikaweg, gecombineerd met de in- en uitrit van de GGZ (Zuiderpoort).

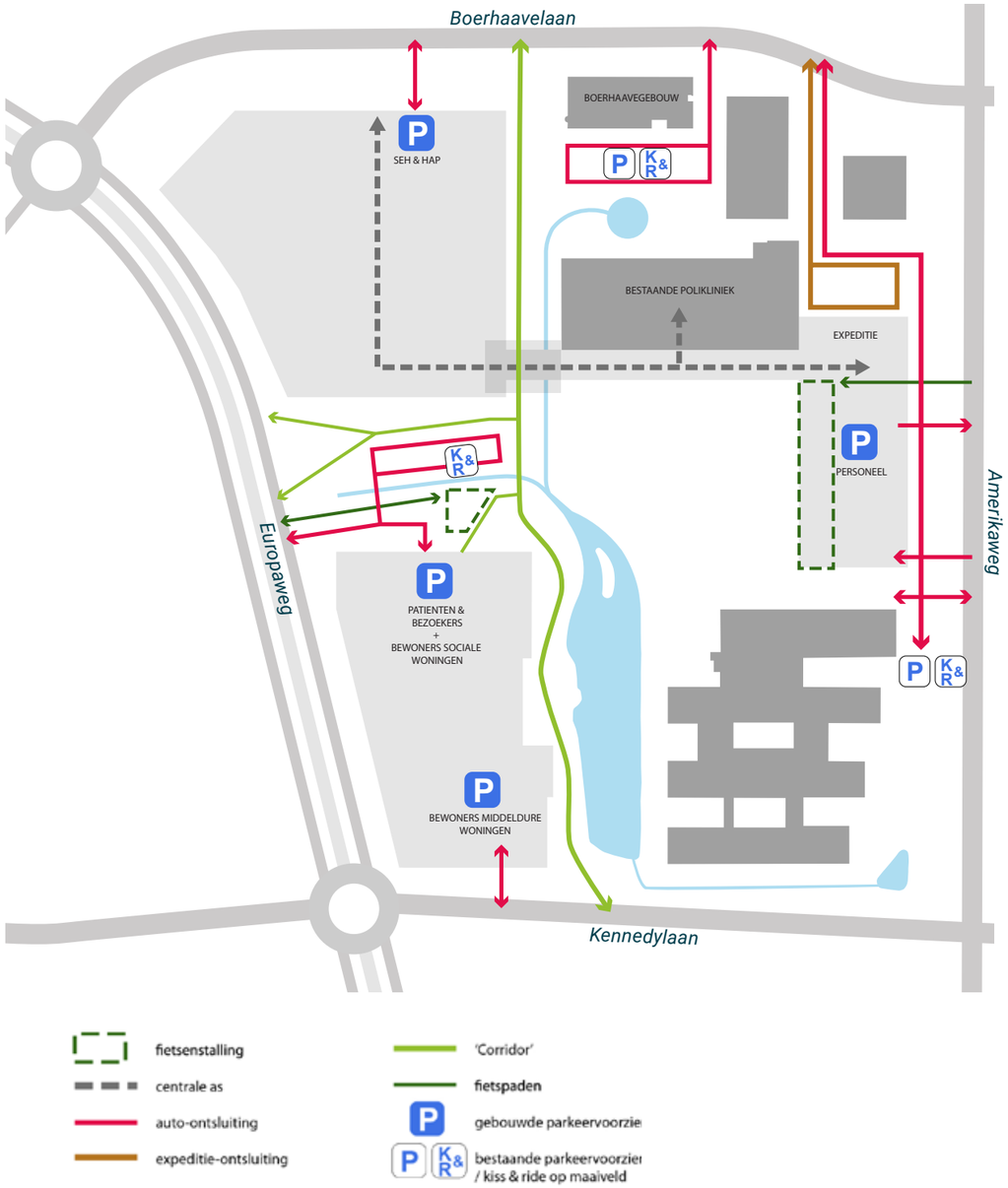

In het Entreedal komen een groot aantal stromen samen. Uitgangspunt hierbij is de aankomst in de Healthy Valley van de Gasthuisbuurt, waar de voetganger centraal staat. De auto en de fiets worden geconcentreerd aan de zuidzijde, waar de entree van de parkeergarage ligt en een publieke fietsenstalling is gesitueerd. Een comfortabel en direct voetpad verbindt de hoofdentree van het ziekenhuis en de parkeergarage. De noordzijde van het Entreedal is hoofdzakelijk voetgangersgebied. Wel is hier de kiss&ride nabij de hoofdentree van het ziekenhuis gesitueerd, maar de auto is hier nadrukkelijk te gast in de Healthy Valley. De plint van het ziekenhuis is levendig en uitnodigend, geprogrammeerd met aan het ziekenhuis gerelateerde voorzieningen. Een horecafunctie heeft hier haar terras in het Entreedal.

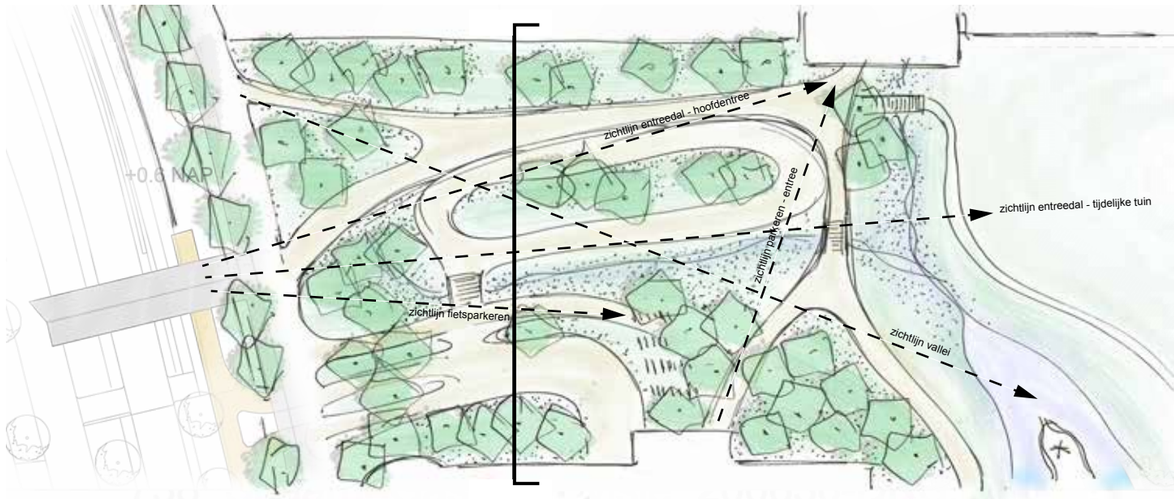

Schets Entreedal, het begin van de Healthy Valley. De aankomst in de Healthy Valley is het uitgangspunt. (Bron: DSLA)

Criteria Gasthuisbuurt

- ***Gezondheid als overkoepelend thema, waarde toevoegen op de principes van 'Healing Environment' en 'Healthy Living'***
- ***Moderne uitstraling: simpel, robuust en tijdloos***
- ***Rustige en terughoudende architectuur, ondergeschikt aan het landschap***
- ***Duidelijk herkenbare en alzijdige volumes***
- ***Reageren op omgeving: randen en Healthy Valley***
- ***Kleurenpalet van aardse, natuurlijke kleuren, aangevuld met beplanting, hout en andere natuurlijke materialen***

Ziekenhuis

Ruimtelijk beeld en bouwmassa

De nieuwbouw van het ziekenhuis is met zijn circa 60.000 m2 vloeroppervlak een fors volume dat door zijn geleding in verschillende gebouwdelen of clusters optisch wordt verkleind. Elk cluster vormt een helder en duidelijk herkenbaar volume. De clusters hebben wisselende bouwhoogtes, tot maximaal 8 lagen hoog. Alle clusters zijn circa 1 meter opgetild ten opzichte van de Europaweg en Boerhaavelaan, zodat het vloerpeil van de nieuwbouw aansluit op dat van de bestaande polikliniek.

Aan de Europaweg kent het ziekenhuis 2 clusters, van elkaar gescheiden door een groene tussenruimte die goed zichtbaar is vanaf de straat. Deze ruimte is opgevat als een tuin van het ziekenhuis en ligt iets opgetild boven de straat, gelijkvloers met de begane grond. Het hoogteverschil wordt opgelost met een keermuur. Een eventuele erfscheiding op de keermuur vormt geen belemmering van het zicht op de tuin.

In deze tussenruimte is op 1 plek , terugliggend van de straat, een transparante verbinding tussen de clusters mogelijk. Het noordelijke cluster markeert de hoek met de Boerhaavelaan. Deze prominente hoek is al van verre zichtbaar en dient daarom extra aandacht te krijgen als het gezicht van het ziekenhuis, in bouwhoogte en in de gevel.

Het ziekenhuis reageert op zijn omgeving (wegen en Healthy Valley). Het beeld aan de Europaweg. Het gebouw staat direct aan de Europaweg en volgt de straat. De plint van het gebouw is transparant en uitnodigend en telt 2 bouwlagen. De begane grond is als een ‘beletage’ opgetild boven de straat. Het hoogteverschil wordt langs de Europalaan in het gebouw opgelost.

Dat beeld met de stedelijke plint van 2 bouwlagen hoog gaat de hoek om aan de Boerhaavelaan, maar hier staat het ziekenhuis aan het groen in plaats van direct aan de straat. De brede groene berm tussen gevel en straat is beplant met heesters en bomen, als begrenzing van de vallei. Aan deze zijde zit de entree van de spoedeisende hulp (SEH). Het parkeren van ambulances en personenauto’s is inpandig. Het hoogteverschil wordt in de groene berm middels een talud opgelost. De plinthoogte gaat terug naar 1 bouwlaag. Door de integratie van beplanting in de plint krijgt het gebouw een vriendelijkere uitstraling en wordt het parkeren deels aan het zicht onttrokken.

Stedelijke uitstraling aan de Europaweg

Clusters verschillen subtiel van elkaar

Architectuur is ondergeschikt aan het groen

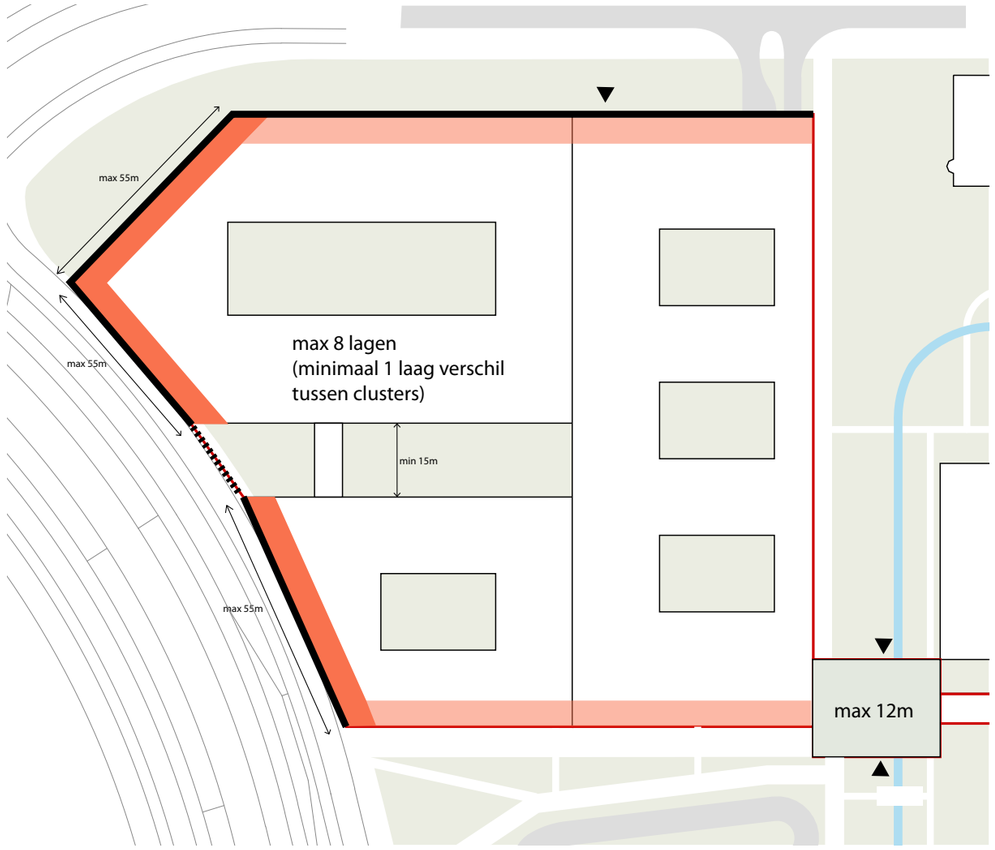

Spelregelkaart

Zonwering integreren in gevel, bijvoorbeeld door middel van lamellen

Legenda

- 6 — Maximale bouwvlak en bouwhoogte
- Zone voor balkons en uitkragingen
- Harde rooilijn
- Entree
- Minimale afstand tussen bebouwing
- Plint in twee lagen
- Plint in één laag
- Fietsstalling

De zijde van het Entreedal reageert op de Healthy Valley. Op de begane grond zorgen commerciële functies voor een uitnodigende, transparante en levendige sfeer. Het hoogteverschil wordt in het Entreedal op een landschappelijke en rolstoelvriendelijke manier opgelost. De hoek Entreedal-Europaweg van het ziekenhuis is gericht op de Europaweg. De plinthoogte springt pas na de hoek terug naar 1 bouwlaag hoog.

Gevelindeling en materialisering

De clusters of gebouwdelen verschillen op subtiele wijze van elkaar maar zijn onderdeel van één familie qua massa, kleurstelling en gevelgeleding. De gevels aan de Europaweg en Boerhaavelaan zijn stedelijk met een beperkt reliëf. Aan de Healthy Valley is meer reliëf in de gevel mogelijk. Het dakvlak, de 'vijfde gevel' wordt mee ontworpen als daktuin, groendak en/of zonnedak. Installaties worden uit het zicht gehouden vanuit openbaar gebied. Zonwering wordt geïntegreerd in de gevel, bijvoorbeeld door middel van lamellen.

Entree

De entree van het ziekenhuis vormt een eigen gebouwdeel. Het ligt aan het Entreedal in de Healthy Valley, tussen de nieuwbouw en de bestaande polikliniek. De entree van het ziekenhuis is opgevat als onderdeel van de Healthy Valley. De entree is als een foyer: gastvrij, vriendelijk en behulpzaam. Het volume is transparant, met vogelvriendelijk glas. De lange zichtlijn van de Healthy Valley loopt dwars door het volume heen en wordt zo min mogelijk gehinderd. De verbindingsas van het ziekenhuis loopt op de verdieping als een ijle loopbrug door het volume. Hekken en balustrades en dergelijke dienen zo transparant mogelijk te zijn. Binnen en buiten lopen zo vloeiend mogelijk in elkaar over. De maximale hoogte is 12m hoog, zodat de bomen over het gebouw heen zichtbaar zijn.

Criteria ziekenhuis

- ***Geleding van de massa door opdeling in meerdere clusters, vloerpeil circa 1m opgetild***
- ***Clusters zijn duidelijk herkenbare en eenvoudige volumes, subtiel verschillend van elkaar***
- ***Minimaal 1 bouwlaag verschil in bouwhoogte tussen clusters***
- ***Aan de Europaweg: stedelijke uitstraling, directe aansluiting op de straat, plint van 2 bouwlagen hoog, transparant en uitnodigend, geen blinde plinten***
- ***Aan Boerhaavelaan: stedelijke uitstraling, landschap loopt door tot aan de gevel, in plint van 1 bouwlaag hoog is groen geïntegreerd in de gevel om parkeren uit het zicht te onttrekken***
- ***Entree is onderdeel van vallei: transparant met zicht dwars door het gebouwdeel***

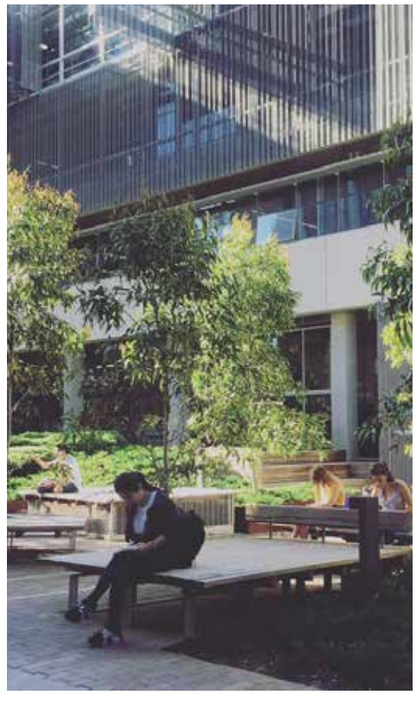

Woonblok

Ruimtelijk beeld en bouwmassa

Het woongedeelte is een zorgvuldig gecomponeerd ensemble van volumes in een 'verhoogde tuin', onderdeel van de Healthy Valley. De noordzijde van het ensemble wordt bepaald door de parkeergarage voor bezoekers van het ziekenhuis. De volumes, inclusief de bezoekersgarage, en de verhoogde tuin zijn circa 80cm opgetild ten opzichte van de omgeving. Onder (een deel van) het ensemble zit een ondergrondse parkeergarage. De hoogteverschillen worden aan de zijde van de vallei en de Kennedylaan landschappelijk opgelost door middel van een talud, aan de Europaweg door middel van trappen of hellingbanen.

De volumes zijn duidelijk herkenbaar als autonome en alzijdige gebouwen. Er zijn geen blinde (kop)gevels. De gebouwen staan in de Healthy Valley, als rotsen rond de vallei. De verspringende positie, de wisselende bouwhoogtes en het hoogteaccent tot 13 bouwlagen in het midden van het ensemble zorgen voor een gevarieerd beeld en voor versmelting van bebouwing en landschap. Het landschap loopt door tot aan de gevel.
De relatie tussen bebouwing en maaiveld wordt versterkt door beplanting te integreren in de architectuur. Via pergola's en gevelbeplanting, maar ook door groen te integreren op dakterrassen en grote balkons. Op de begane grond en op de verdiepingen worden optimale condities geschapen, door middel van een robuuste leeflaag bovenop de ondergrondse parkeergarage, in grote plantenbakken met voldoende substraat en een goede ondergrond om tegen op te klimmen. Set backs en uitkragingen zorgen voor veel reliëf in de gevels. Het dak wordt mee-ontworpen als daktuin of groen dak. Hier kan water worden vastgehouden en energie worden opgewekt met zonnepanelen. Het landschap spoelt zo over en tussen de gebouwen door tot aan de Europaweg.

De woongebouwen aan de Europaweg hebben juist een stedelijk karakter. Galerijen en blinde plinten aan de Europaweg zijn niet toegestaan. De gevels hebben een duidelijke ritmiek en structuur. De plinten van de woongebouwen aan de Europaweg zijn 2 bouwlagen hoog. De woningen op de begane grond hebben individuele voordeuren aan de straatzijde. Het hoogteverschil wordt in het gebouw opgelost door middel van enkele traptreden naar de voordeur of met een extra hoge verdiepingshoogte op de begane grond.

Aandacht dient uit te gaan naar de hoeken van de woongebouwen en de kwaliteit van de ruimtes tussen de gebouwen. De collectieve fietsenberging waarover elk gebouw beschikt is geplaatst op maaiveld op de hoek van het woongebouw, wat zorgt voor activering van de tussenruimtes en voor een verbijzondering van de plint. Door de fietsenberging gelijkvloers met de openbare ruimte te houden is de toegankelijkheid optimaal. Het hoogteverschil wordt dan inpandig opgelost.

Buitenruimtes op de begane grond zitten aan de zijde van de verhoogde tuin en zijn hier onderdeel van. De erfscheiding is landschappelijk: geen hek, muur of strakke haag, maar een plantborder als onderdeel van de inrichting van de collectieve tuin. De buitenruimtes op de verdiepingen kragen uit richting de vallei of de tuin. Aan de Europaweg kunnen balkons tot 2m uitkragen. Uitkragingen in de smalle ruimtes tussen de gebouwen zijn niet toegestaan.

> Spelregelkaart met legenda

- 6 — Maximale bouwvlak en bouwhoogte
- Zone voor balkons en uitkragingen
- Harde rooilijn
- Entree
- Minimale afstand tussen bebouwing
- Plint in twee lagen
- Plint in één laag
- Fietsstalling

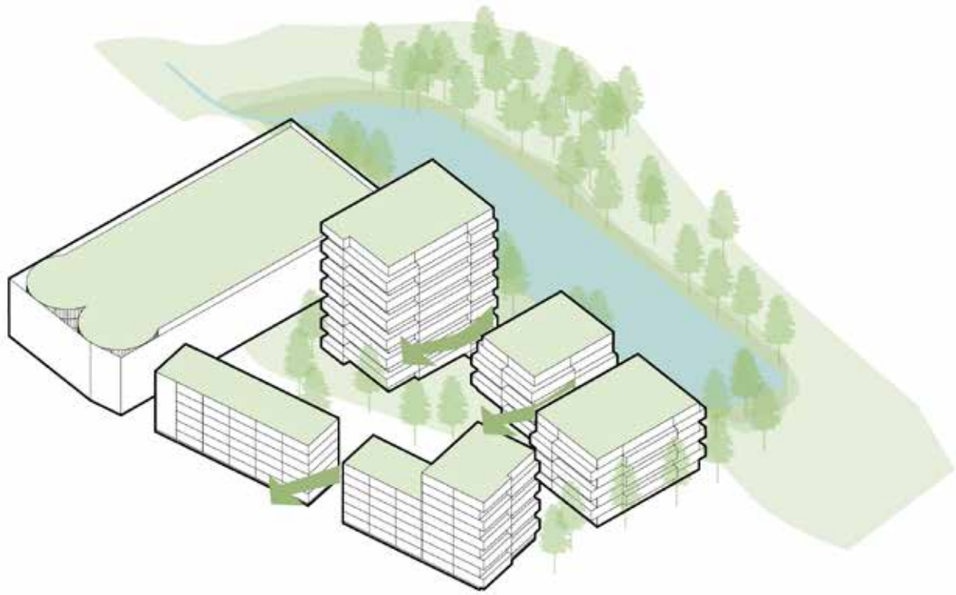

Ensemble van autonome en alzijdige volumes, het landschap spoelt tussen en over de gebouwen heen tot aan de Europaweg.

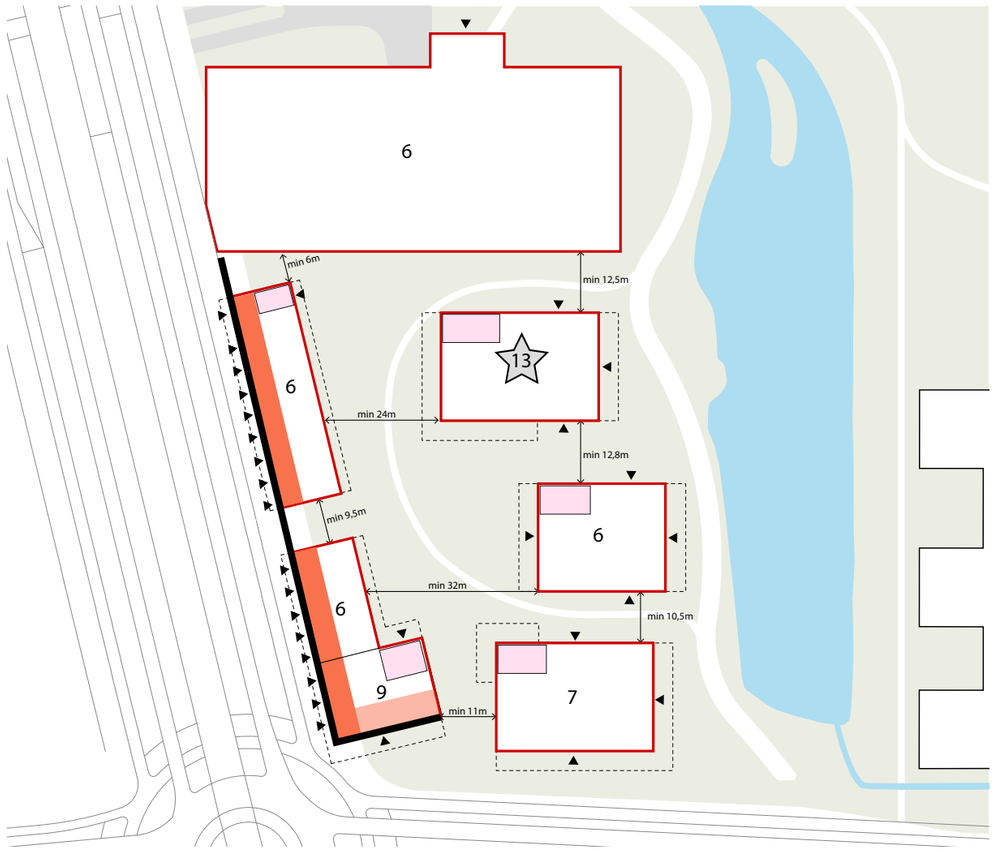

Criteria woonblok

- ***Losse, autonome en alzijdige volumes rond een verhoogde tuin, met wisselende bouwhoogtes en verspringend ten opzicht van elkaar***
- ***Gehele ensemble is circa 80cm opgetild, hoogteverschillen worden in het gebouw opgelost aan de Europaweg, met groene taluds aan de andere zijden.***
- ***Woongebouwen aan de Europaweg: stedelijke uitstraling, directe aansluiting op de straat, plint van 2 bouwlagen hoog, voordeuren aan de straat, geen blinde plinten, maximaal 2m uitkragende balkons***
- ***Woongebouwen aan Kennedylaan: groene uitstraling, verspringende rooilijn, landschap tot aan de gevel, plint van 1 bouwlaag hoog, voordeuren aan de straat***

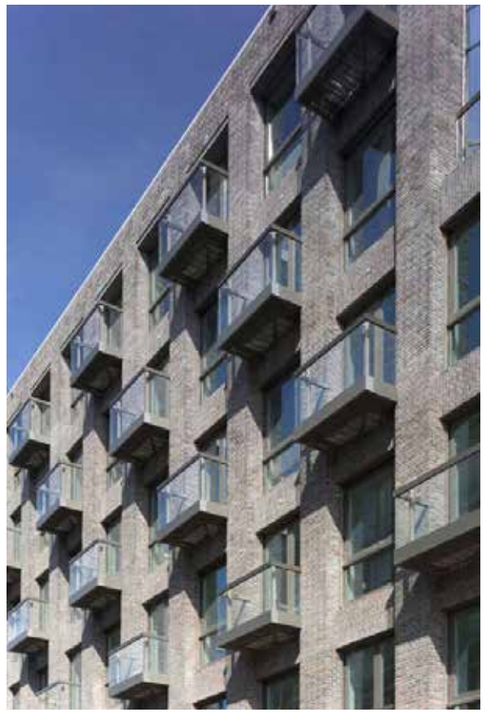

De woongebouwen aan de Europaweg hebben een meer stedelijk karakter met een plint van 2 bouwlagen hoog. Het hoogteverschil wordt in de bebouwing opgelost.

> De bebouwing reageert op de Healthy Valley met uitkragingen en set backs en de integratie van beplanting in de architectuur.

De gevel zorgt voor gelaagdheid en relief

Relief in de gevel zelf of door middel van subtiele knikken in de gevel

Activering van de garage via een daktuin, trappen langs de gevels, een klimmuur en een bijzondere verlichting in de avonduren.

Parkeergarages

Beschrijving van de architectonische opgave

De twee parkeergarages, aan de Europaweg en aan de Amerikaweg, zijn autonome en alzijdige volumes van 6 lagen hoog. Ze reageren op hun omgeving: landschappelijk aan de Healthy Valley, stedelijk aan de Europaweg/ Amerikaweg. De garages dienen over een hoogwaardige architectonische kwaliteit te beschikken. De parkeergarages zijn technische gebouwen waar constructie en logistiek centraal staan. De gevel wordt niet opgevat als middel om de techniek aan het oog te onttrekken, maar om deze te verrijken met een extra laag, waardoor de gevel een zekere gelaagdheid krijgt. Voorkomen moet worden dat de garages ogen als massieve, dichte dozen. Openingen, set backs of subtiele knikken in de gevel brengen reliëf aan in de gevel.

De eisen die gesteld worden verschillen echter per garage, omdat beide garages een totaal andere situatie en context kennen en een andere gebruiker hebben. De Amerikaweg is een ‘parkway’ met een ruime, groene opzet waar de auto dominant is. De garage is alleen voor personeel bedoeld. De garage staat op zekere afstand van de weg, het landschap loopt door tot aan de gevel. Het volume begeleidt hier de weg.

De Europaweg wordt juist een ‘stadsstraat’ voor alle soorten verkeer. De garage staat direct aan de straat. De garage staat dicht bij de hoofdentree van het ziekenhuis en de woningen, en is dan ook bedoeld voor bezoekers van het ziekenhuis en bewoners van de sociale woningen. Het volume markeert de hoek van de Europaweg en het Entreedal, het begin van de vallei. Die prominente positie vraagt om een bijzondere uitstraling als autonoom object. Deze garage kent dan ook een uitgebreidere beschrijving van de opgave dan die aan de Amerikaweg. Vanwege de bijzondere architectonische opgave en de positie van deze garage aan de Europaweg kan worden gekozen voor het uitschrijven van een ontwerpwedstrijd voor deze parkeergarage.

Naast de twee permanente garages zal er in de eerste fase van de ontwikkeling van de Gasthuisbuurt ook een tijdelijke parkeergarage worden gebouwd, die pas in de laatste fase weer wordt verwijderd (zie fasering op pagina 8-9). Dat betekent dat deze tijdelijke garage er een een aantal jaren zal staan, op een goed zichtbare plek en op relatief korte afstand van de vijver en de sociale woningbouw. Om die reden worden ook aan de tijdelijke parkeergarage enkele eisen gesteld ten aanzien van de beeldkwaliteit.

Een autonoom gebouw met een haast iconische kwaliteit

Europaweg

De garage wordt opgevat als een bijzonder alzijdig object in de ruimte. Het verbindt de Europaweg met de Healthy Valley, de stad met het landschap. Het gebouw maakt zich los van de rooilijn langs de weg en zet de beweging naar de vallei in. Het object staat direct op de grond. De hoek van de garage aan de Europaweg dient extra aandacht te krijgen. Het gebouw dient hier een uitnodigende en levendige indruk te maken, bijvoorbeeld door het zichtbaar maken van de beweging van auto's en mensen.

Beplanting speelt een belangrijke rol in de architectuur aan de landschappelijke zijden. Beplanting wordt opgevat als een architectonisch element en geïntegreerd in de gevel, op plekken waar daarvoor optimale condities kunnen worden geschapen. Op de begane grond staan de planten in de volle grond. Maar ook op de verdiepingen worden optimale condities geschapen, door middel van grote plantenbakken met voldoende substraat en een goede ondergrond om tegen op te klimmen. Een beplantingsplan met gevarieerde beplanting, evenals een beheer- en irrigatieplan maken onderdeel uit van het architectonisch ontwerp, zodat goede groeiomstandigheden ook op de langere termijn worden gewaarborgd. Langzaam zal de techniek verzachten en wordt het gebouw opgenomen in het landschap.

Tot slot kan is het wenselijk om de garage te programmeren met andere functies, zoals een klimwand tegen de gevel of een mooie publieke dak- en speeltuin op het dak, mits de veiligheid gegarandeerd kan worden. Daarnaast is verlichting een belangrijk onderdeel van de architectuur, zodat het gebouw ook s 'avonds een bijzondere uitstraling krijgt. In het verlichtinsplan moet echter ook aandacht zijn voor kwetsbare diersoorten zoals de vleermuis.

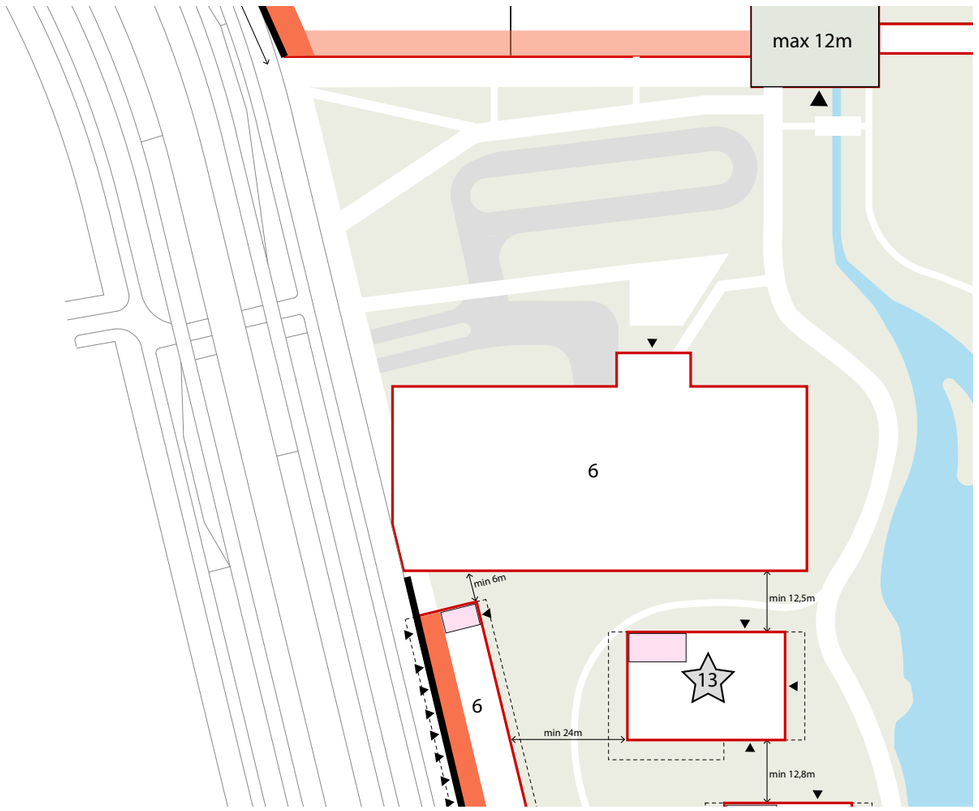

Amerikaweg

Deze garage vormt geen markering van een plek, maar begeleidt de weg. Dat vraagt om een veel meer terughoudende architectonische expressie. Het gebouw is ondergeschikt aan de groene uitstraling van de parkway. De plint krijgt een architectonische verbijzondering, bijvoorbeeld door een andere materialisering of structuur. De plint krijgt een open en uitnodigende uitstraling. Een deel van de plint wordt ingenomen door een ruime fietsenstalling voor personeel.

Ook bij deze garage wordt beplanting ingezet om de techniek te verzachten en het gebouw op te nemen in het landschap. Beplanting wordt opgevat als een architectonisch element en geïntegreerd in de gevel, op plekken waar daarvoor optimale condities kunnen worden geschapen. Op de begane grond staan de planten in de volle grond. Maar ook op de verdiepingen worden optimale condities geschapen, door middel van grote plantenbakken met voldoende substraat en een goede ondergrond om tegen op te klimmen. Een beplantingsplan met gevarieerde beplanting, evenals een beheer- en irrigatieplan maken onderdeel uit van het architectonisch ontwerp, zodat goede groeiomstandigheden ook op de langere termijn worden gewaarborgd.

Spelregelkaarten met legenda

- 6 — Maximale bouwvlak en bouwhoogte
- Zone voor balkons en uitkragingen
- Harde rooilijn
- Entree
- Minimale afstand tussen bebouwing
- Plint in twee lagen
- Plint in één laag
- Fietsstalling

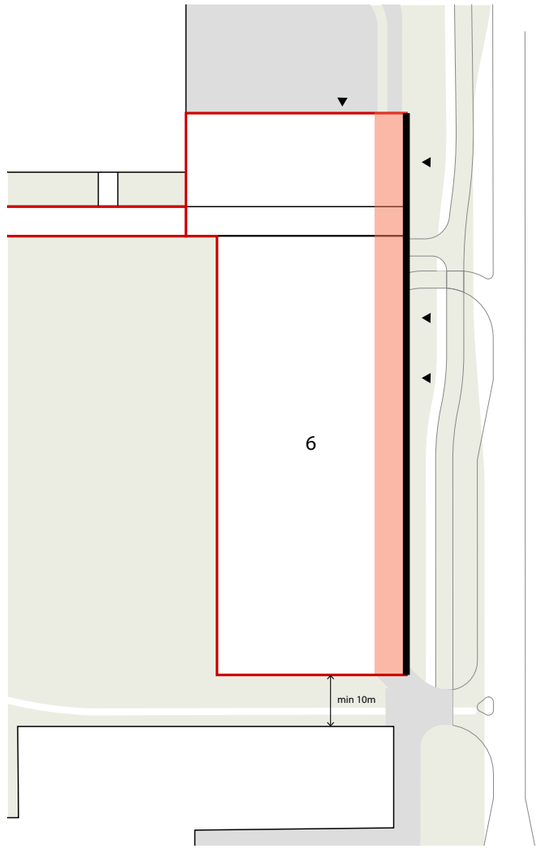

Criteria parkeergarage Europaweg

- ***Autonoom en alzijdig object met bijzondere, haast iconische uitstraling***
- ***Gebouw reageert op zijn omgeving***
- ***Gelaagde gevel voorkomt uitstraling van dichte dozen***
- ***Gevarieerd beplantingsplan, beplanting inzetten om techniek te verzachten***
- ***Beplanting integreren in gevel, op plekken waar optimale groeicondities zijn te maken***
- ***Beheerplan om groeicondities op langere termijn te waarborgen***
- ***Verlichtingsplan voor bijzondere uitstraling in het donker***

Criteria parkeergarage Amerikaweg

- ***Autonoom en alzijdig object begeleidt de weg***
- ***Het gebouw is ondergeschikt aan de groene uitstraling van de parkway***
- ***Stedelijke gevels aan de Amerikaweg met verbijzondering van de plint***
- ***Gevarieerd beplantingsplan, beplanting inzetten om techniek te verzachten***
- ***Beplanting integreren in gevel, op plekken waar optimale groeicondities zijn te maken***
- ***Beheerplan om groeicondities op langere termijn te waarborgen***
- ***Verlichtingsplan voor bijzondere uitstraling in het donker***

< Beplanting wordt geintegreerd in de architectuur. Langzaam zal de techniek verzachten en wordt het gebouw opgenomen in het landschap.

Tijdelijke garage

De bouw van de tijdelijke garage is de eerste stap in de ontwikkeling van de Gasthuisbuurt. Ze staat op een goed zichtbare plek direct naast de vijver, op de plek waar in de laatste fase de koopwoningen zullen worden gebouwd. Dit betekent dat de garage er circa 5 á 10 jaar zal staan. De sociale woningen worden eerder al ontwikkeld naast de tijdelijke garage. De garage zal worden ontsloten vanaf de Kennedylaan met een in- en uitrit. Een tweede uitrit voert tussen de twee sociale woongebouwen naar de Europaweg en is nodig om de kruising Europaweg - Kennedylaan te ontlasten.

Het tijdelijke karakter van de garage wordt zichtbaar in het demontabele bouwsysteem en een basiskwaliteit wat betreft architectonische uitstraling. Wel houdt het gebouw rekening met zijn omgeving, met name wat betreft de sociale woningen die er in de tweede fase naast zullen worden gebouwd. Vanwege de woonkwaliteit wordt de inkijk vanuit de garage en de overlast door geluid en verlichting aan deze zijde zoveel mogelijk beperkt.

Verder kan de garage gebruikt worden als testlocatie voor toekomstige ontwikkelingen wat betreft de integratie van beplanting in de gebouwen en nestgelegenheden voor dieren. Tegen de verschillende gevels van de tijdelijke parkeergarages kunnen elementen met beplanting en nestgelegenheden worden aangebracht en gemonitord. Zo kan worden onderzocht wat de optimale groei- en leefcondities zijn hoe verschillende plant en diersoorten in verschillende omstandigheden.

Criteria tijdelijke parkeergarage

- ***Demontabel gebouw***
- ***Gebouw houdt rekening met toekomstige naastgelegen woningbouw wat betreft privacy, geluid en verlichting***
- ***Gebouw kan worden ingezet als testlocatie om de condities voor beplanting tegen en geintegreerd met de gevel te onderzoeken***

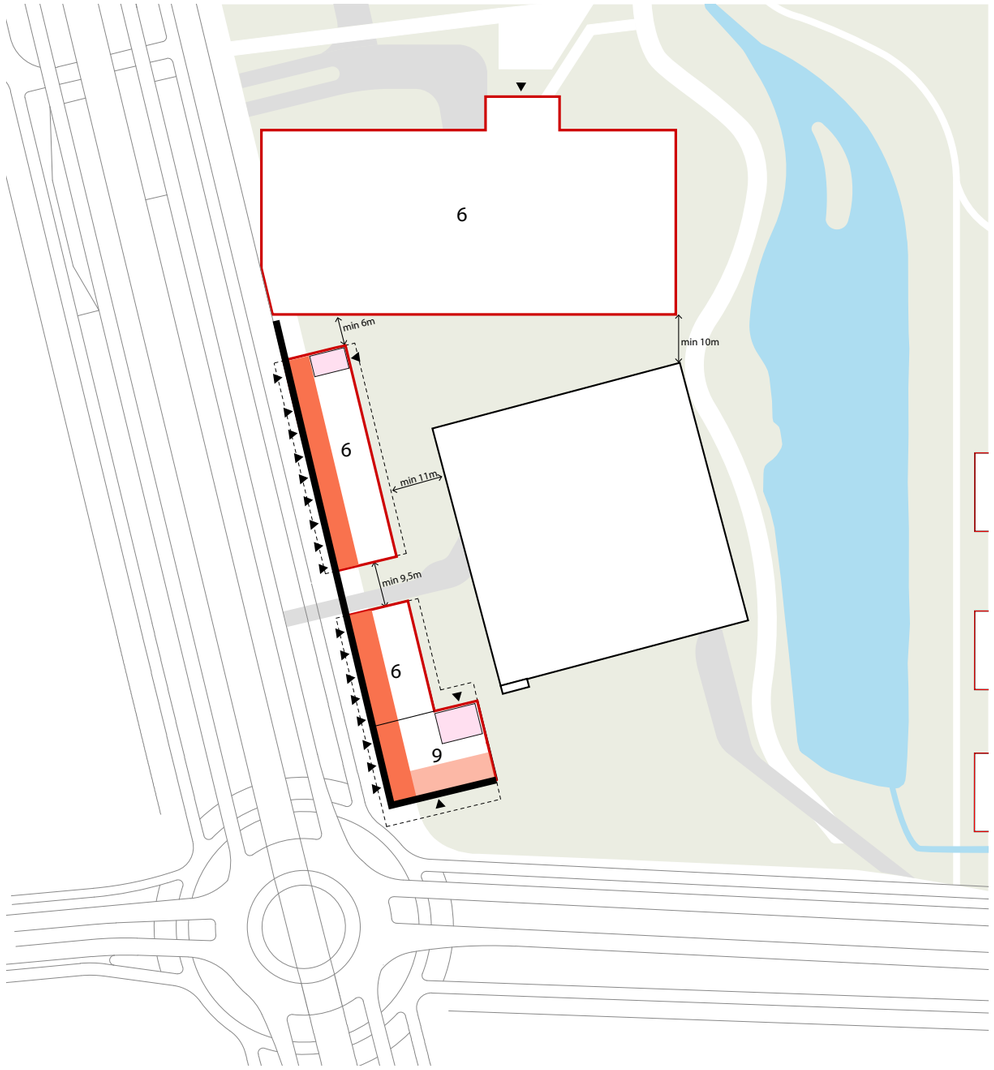

Beeldkwaliteit landschap

Spaarne Gasthuis

Healthy valley

Landschapsvisie en Beeldkwaliteitsplan

23.11.2020

01 Landschapsvisie

Healthy valley

De Gouw

De Gouw is de inspiratiebron voor het landschappelijk concept ‘Healthy valley’.
Voordat een dikke laag zand het oude polderlandschap bedekte, om daarop Schalkwijk te bouwen, lag hier een wetering genaamd ‘De Gouw’.
Deze waterloop volgt ongeveer de gewenste groenstructuur in noord- zuid- richting door het Spaarne Gasthuis en Schalwijk- midden naar het winkelcentrum Schalkwijk.

De Gouw in de polder

Projectie op huidige situatie

Healthy valley

Healthy valley

Voor het terrein van het Spaarne Gasthuis ontwikkelen we het landschapsconcept ‘Healthy valley’. Met het maaiveld en de gebouwen wordt het valleilandschap vormgegeven. De biotopen die de vallei maken beperken zich niet tot het maailveld. De gebouwen zijn integraal onderdeel ervan en zijn als rotsen in de vallei.

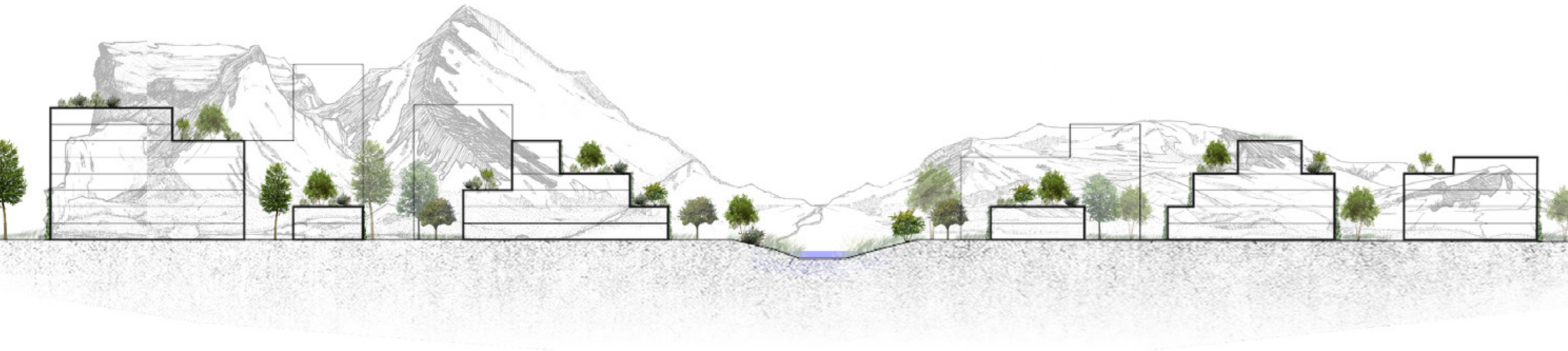

Natuurinclusief

De vallei kent een overgang van nat naar droog, van laag naar hoog. Voor deze biotopen worden de condities gemaakt, met de vormgeving en de inrichting van het maaiveld en met de stedenbouwkundige opzet en architectonische vormgeving en materialisering.

planten en dieren van de waterrijke biotoop

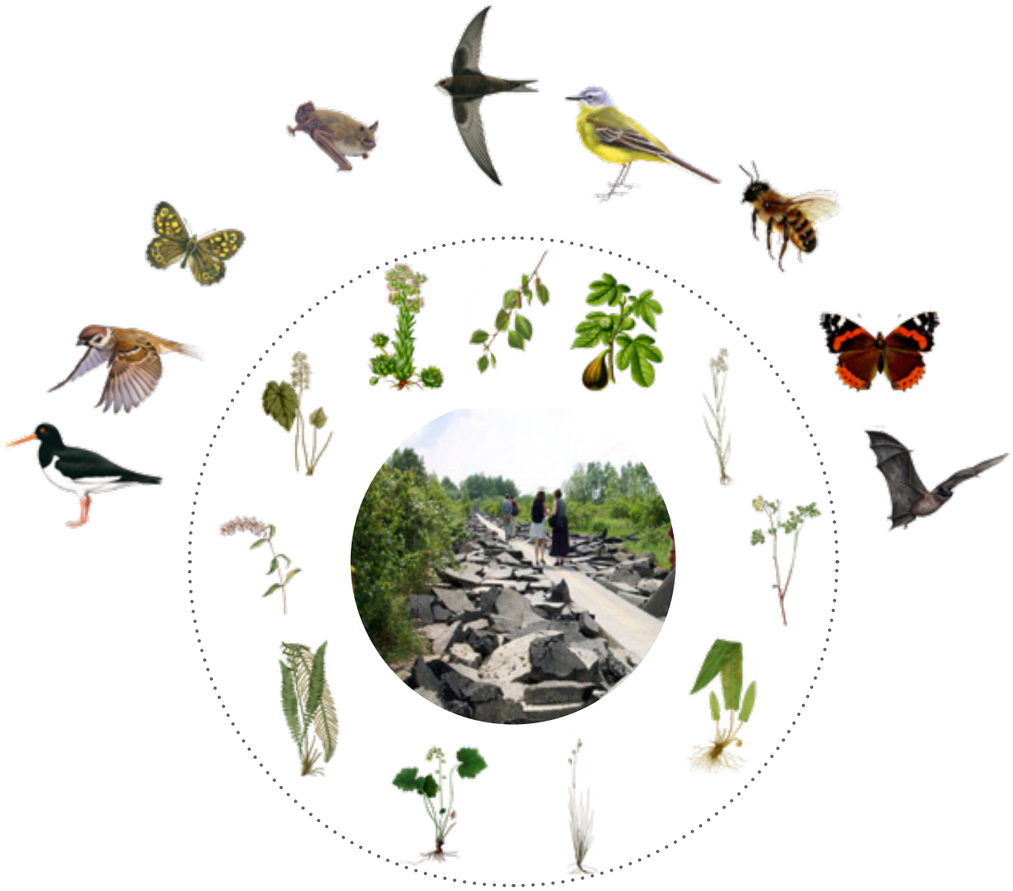

planten en dieren van de rotsbiotoop (gebouwen)

‘Europazone’

Het Spaarne Gasthuisterrein maakt onderdeel uit van de ‘Europazone’ en sluit qua inrichting aan op ‘Schalkwijk Midden’.
Daarmee wordt een robuust gebied gemaakt en eenheid in beeld geschapen.
De ‘Europazone’ ligt ingesloten tussen twee grote wegen.
Het heeft een harde begrenzing aan de Europalaan, en een vloeiende overgang naar de Amerikaweg.

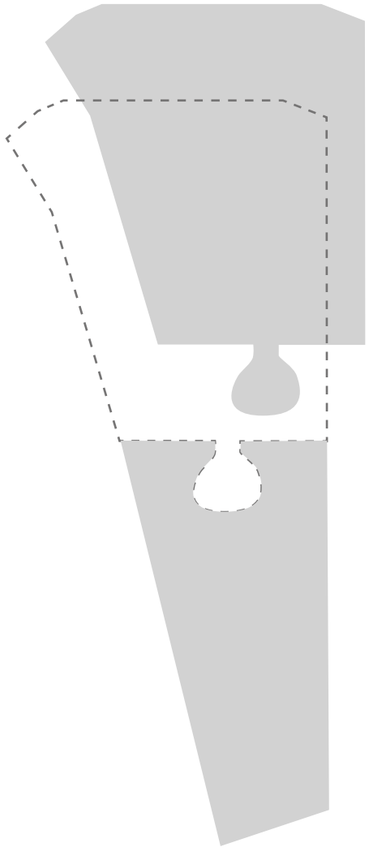

het verbindende thema is de ‘Europazone’

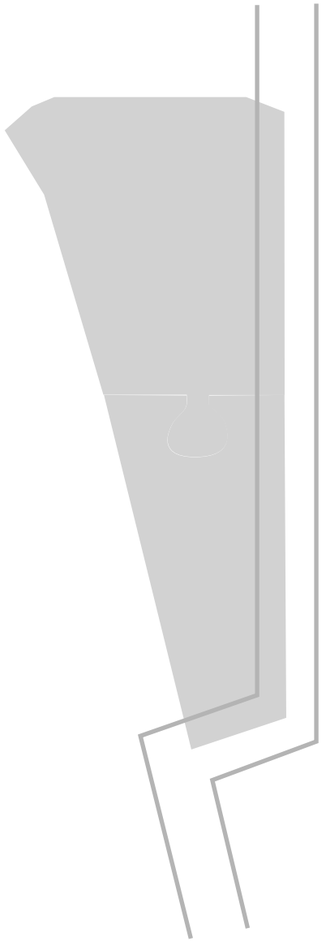

de inrichting en vegetatie van de zone gaat vloeiend over in de Amerikaweg

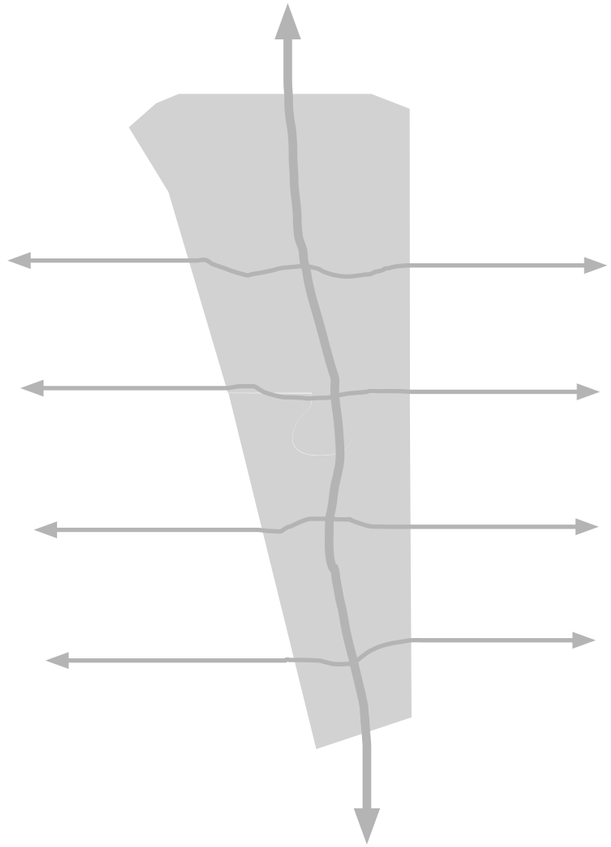

maak meer verbindingen voor mens en dier in oost-west richting

Aanhechting aan de stad

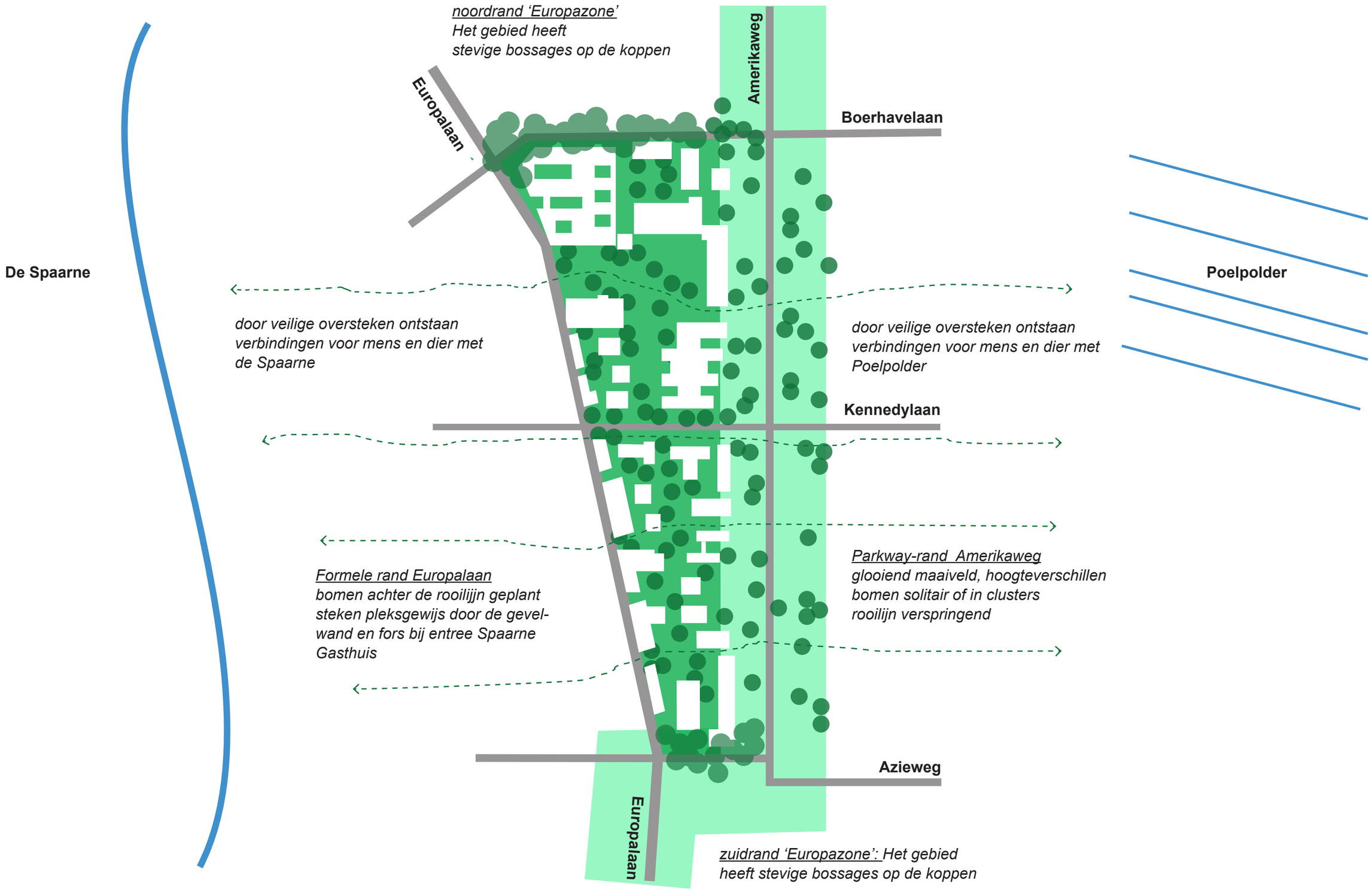

Randvoorwaarden voor de landschapsvisie

De randvoorwaarden voor de visie op het landschap waren het behoud van zoveel mogelijk bomen, hoogteverschillen mogen de bereikbaarheid van de gebouwen voor mensen die moeilijk ter been zijn niet hinderen, en het wateroppervlak moet minstens zo groot blijven.

Het terrein heeft veel gezonde bomen. Platanen zijn goed te verplanten maar Robinia's zijn problematisch. De randvoorwaarde is het behoud van zoveel mogelijk bomen.

De gebouwen liggen hoger dan het omringende maaiveld. Het vloerpeil van de nieuwbouw heeft invloed op de hoogten in het maaiveld. De bereikbaarheid van de gebouwen voor mensen die moeilijk te rbeen zijn staat bovenaan.

De wegen en parkeerplaatsen wateren af op de vijver.

De kunstmatige vijver is het enige oppervlaktewater. Het wateroppervlak mag niet kleiner worden.

Plankaart

Legenda

- projectgrens
- valleisfeer
- boom bestaand
- boom nieuw
- voetgangers
- fietsers
- ontsluiting verkeer
- water permanent
- wadi
- hoogteverschillen
- +0.3 NAP hoogtepeilen bestaand
- +1.2 NAP hoogtepeilen visie
- zichtas in de vallei

Zichtlijnen en ruimten

De hoofddrager is de zichtas van de vallei, de kortere zichtlijnen verbinden de ruimtes in en met de vallei.

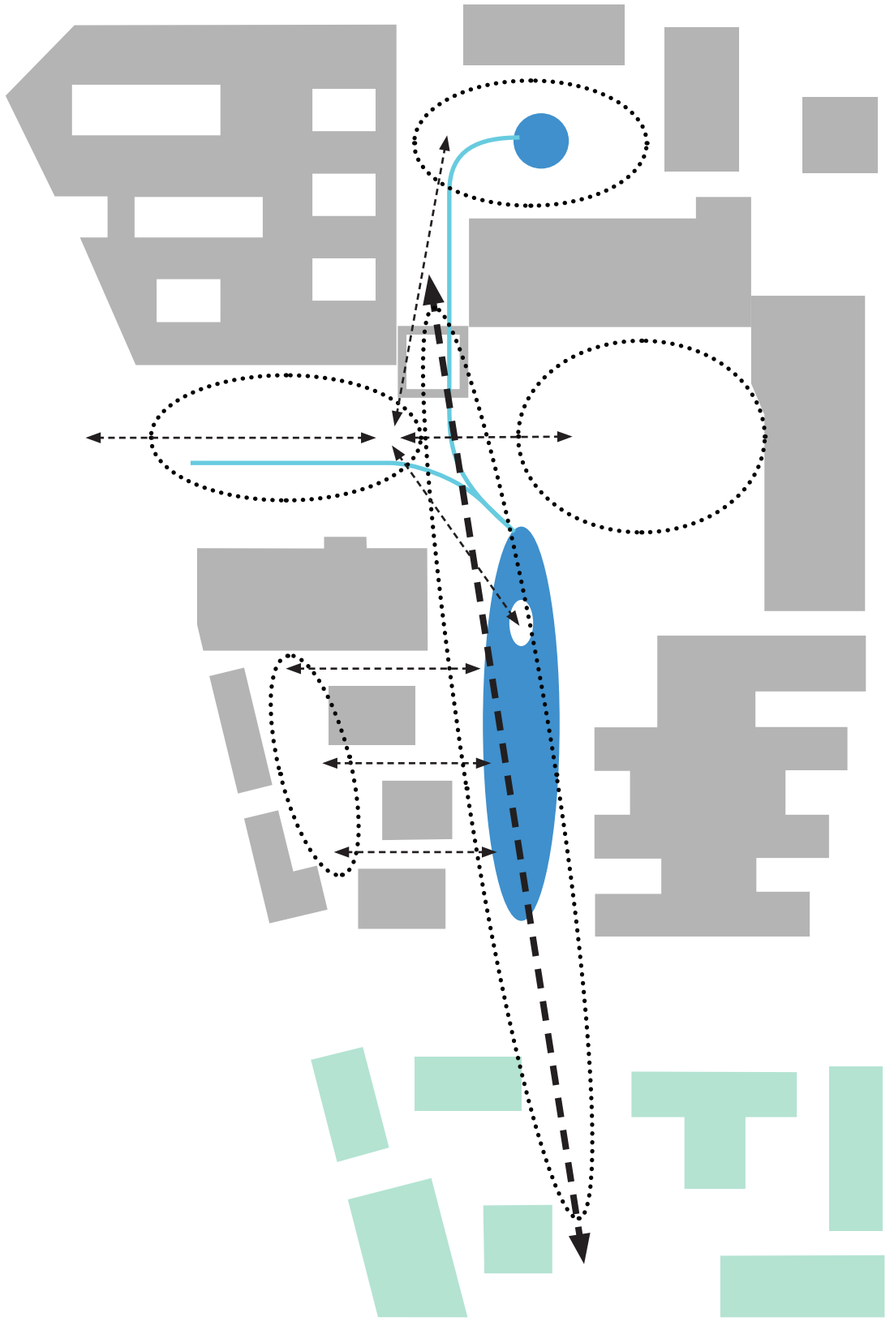

Water

Hemelwater wordt in de valleibodem opgevangen in wadi's en oppervlaktewater.

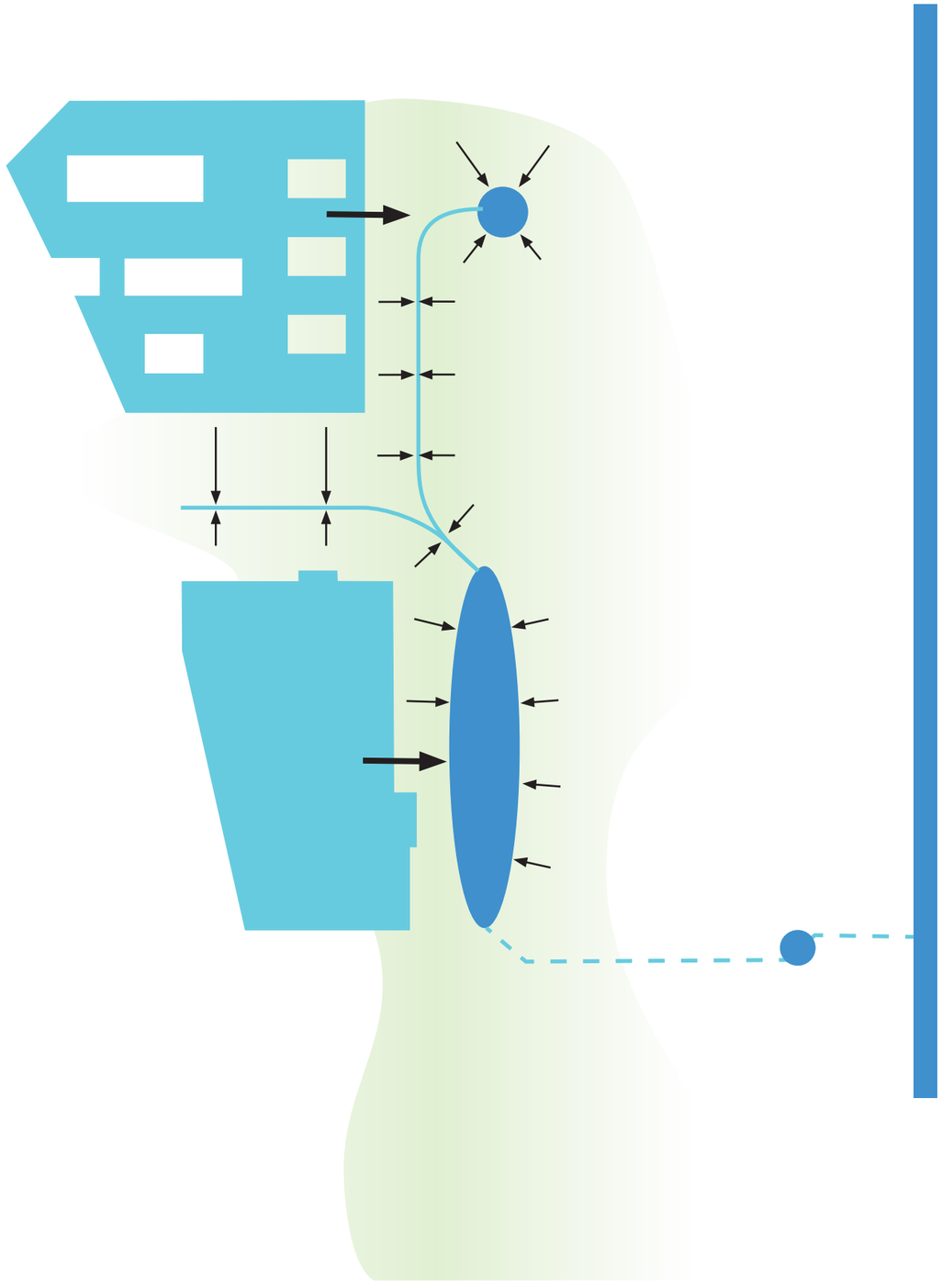

Routing voetgangers

De wandelroutes aan de westzijde zijn meer publiek dan aan de oostzijde

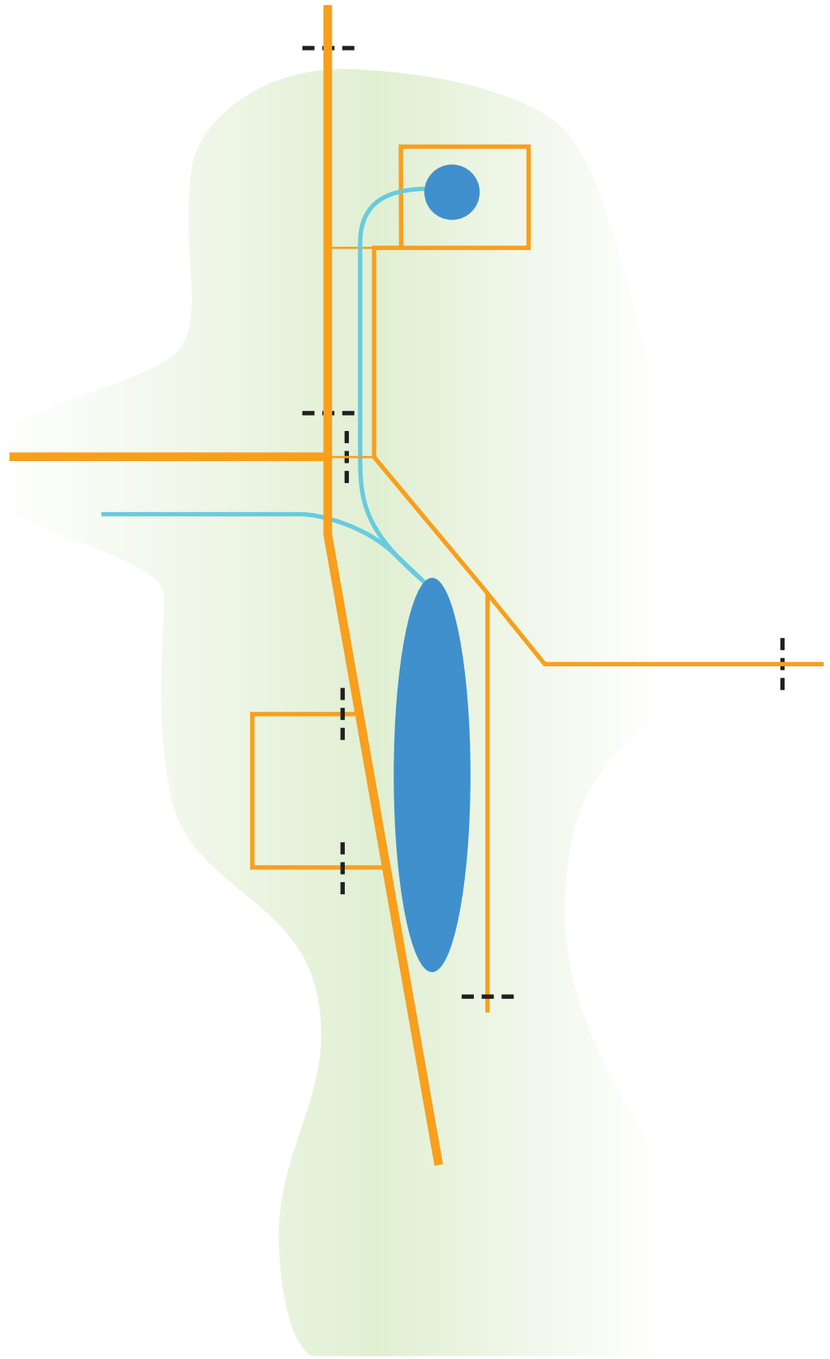

maatregelen ter afsluitbaarheid (kunnen per plek verschillen)

Auto ontsluiting

Het Gasthuis terrein is in principe autovrij.

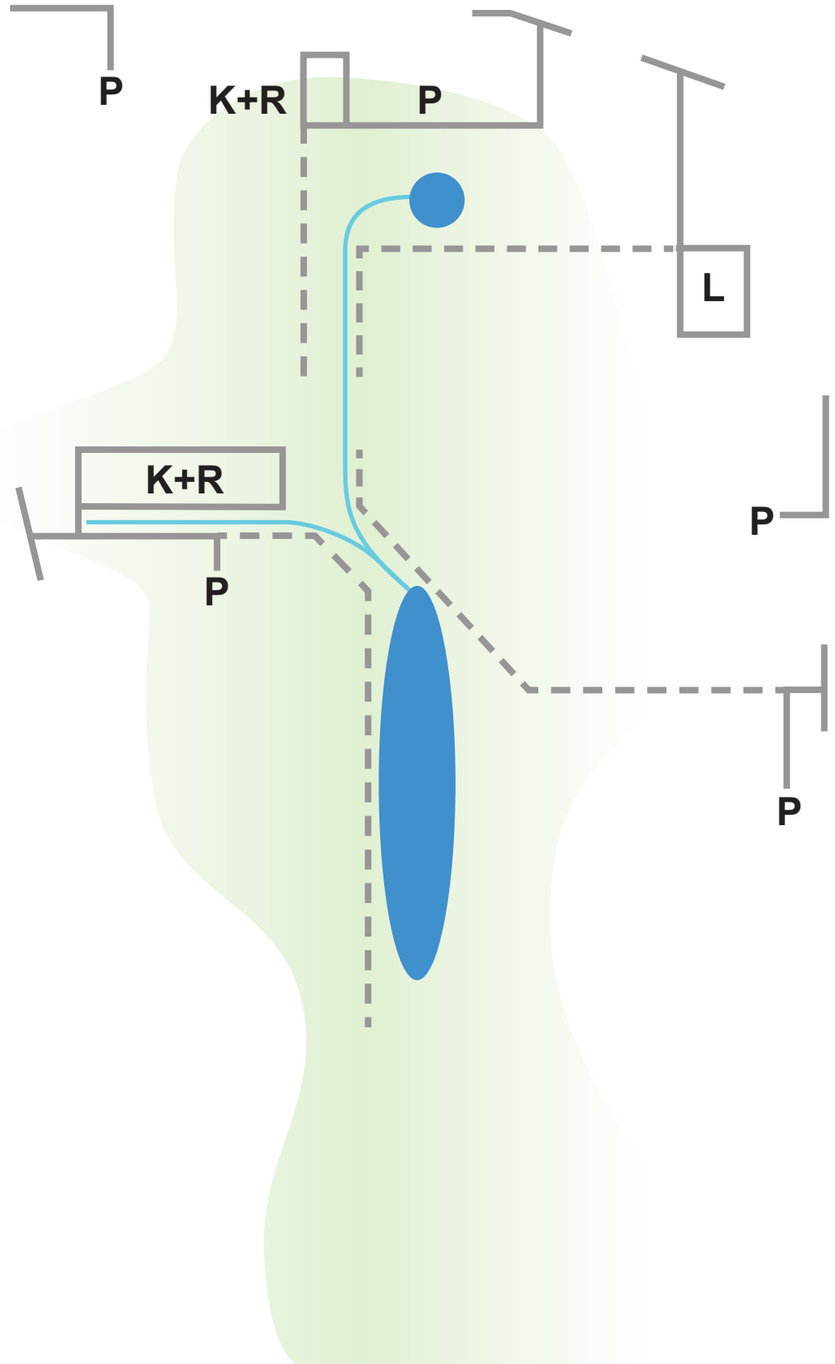

Bijzondere plekken

In de vallei zijn 5 bijzondere plekken

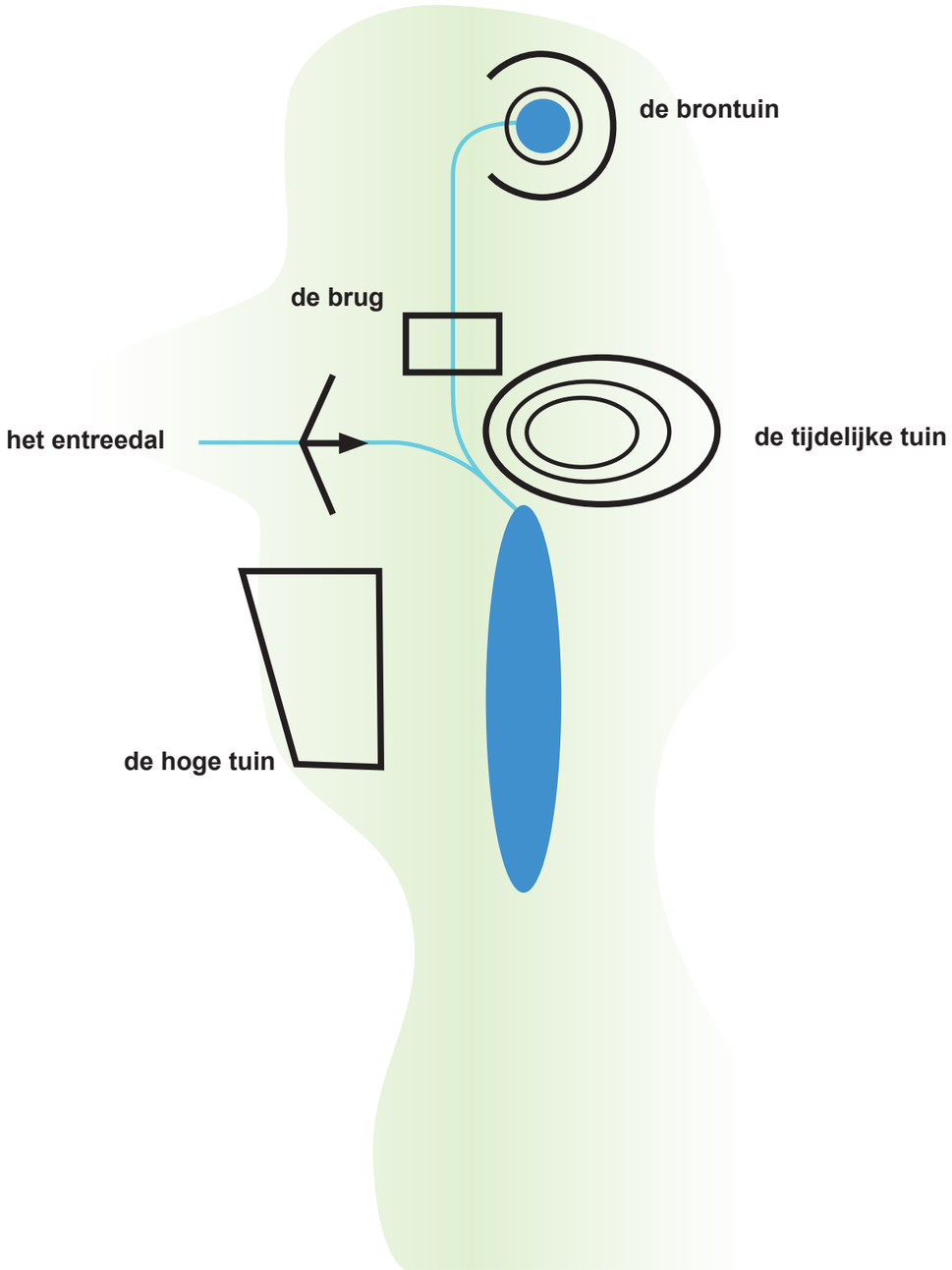

Activiteit - rust

Contrast: De westzijde is in gebruik drukker dan de oostzijde

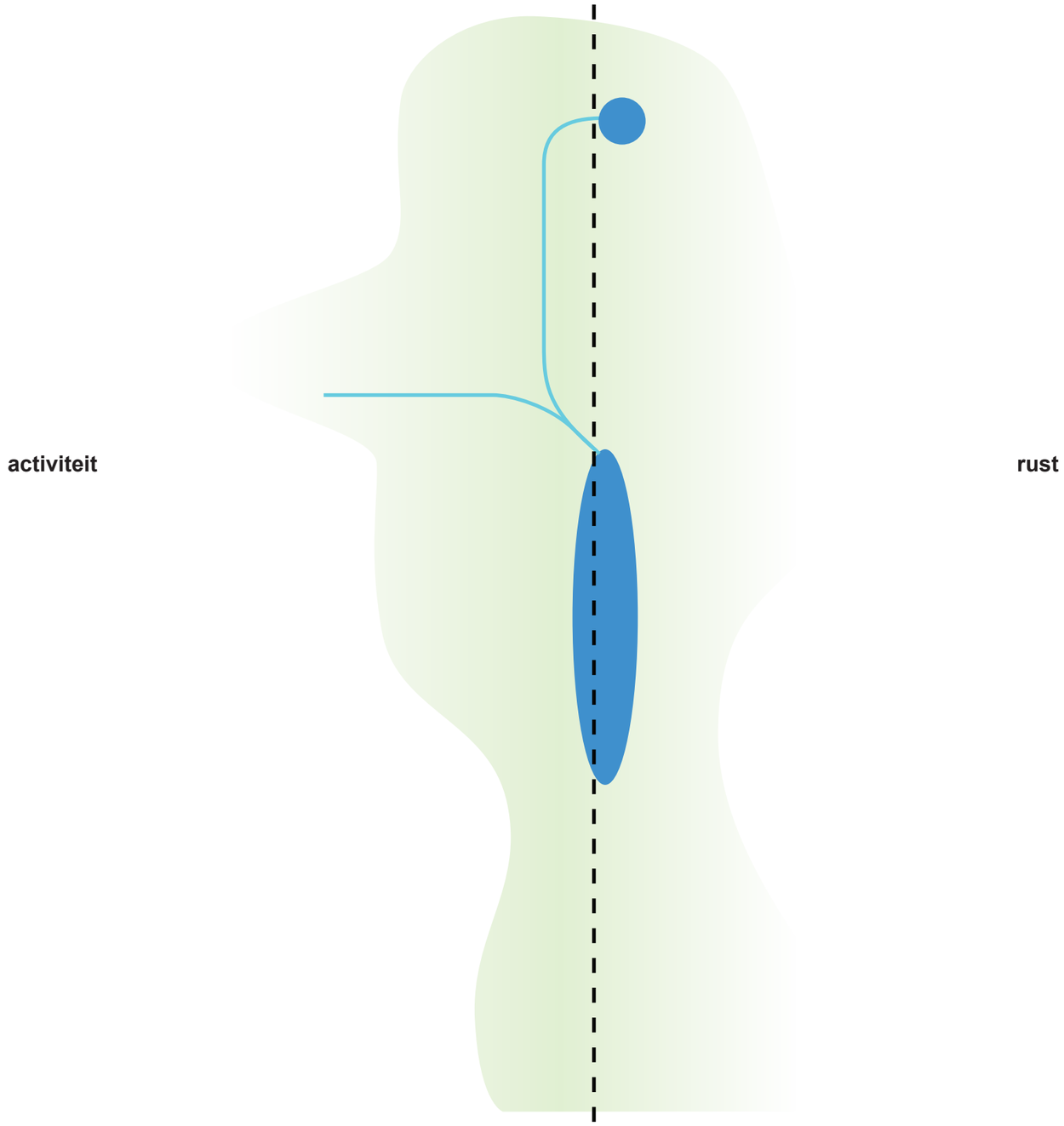

02 Beeldkwaliteitsplan

Beeldkwaliteit van de vallei

Spelregels

1. Van valleibodem tot op de flanken is landschap van nat naar droog
2. Maaiveld en gebouwen maken samen de vallei
3. De beplantingsopbouw versterkt de vallei-sfeer
4. Inrichtingselementen versterken de vallei-vorm
5. Kies geneeskrachtige planten
6. Maak voorzieningen voor alle valleibewoners
7. Verharding corridor zoals in Schalkwijk-midden
8. Inrichtingselementen zoals in Schalkwijk-midden

De vallei

1. Van valleibodem tot op de flanken is landschap van nat naar droog

De Vallei gaat van nat naar droog, van maaiveld tot op de gebouwen.

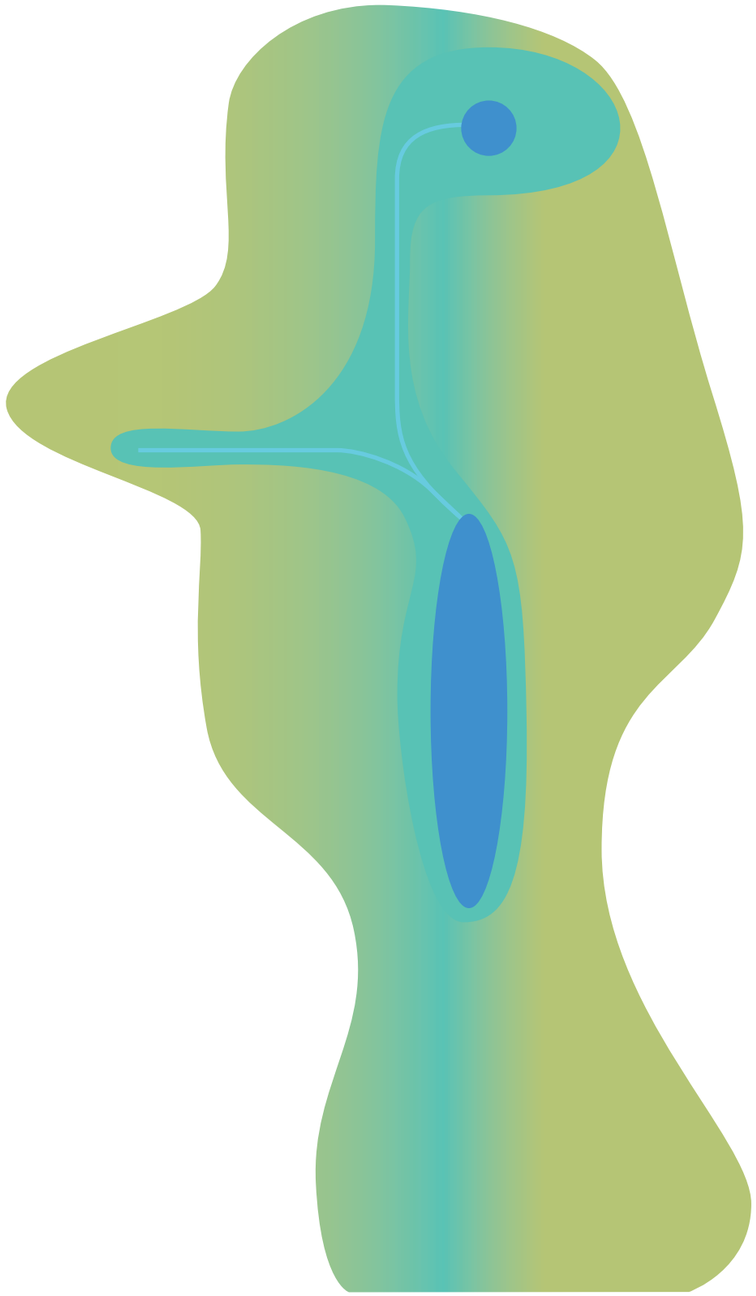

2. Maaiveld en gebouwen maken samen de vallei

De beplantingsopbouw (zoals hoog/laag, breed/smal) versterkt de valleivorm (in ons platte land).

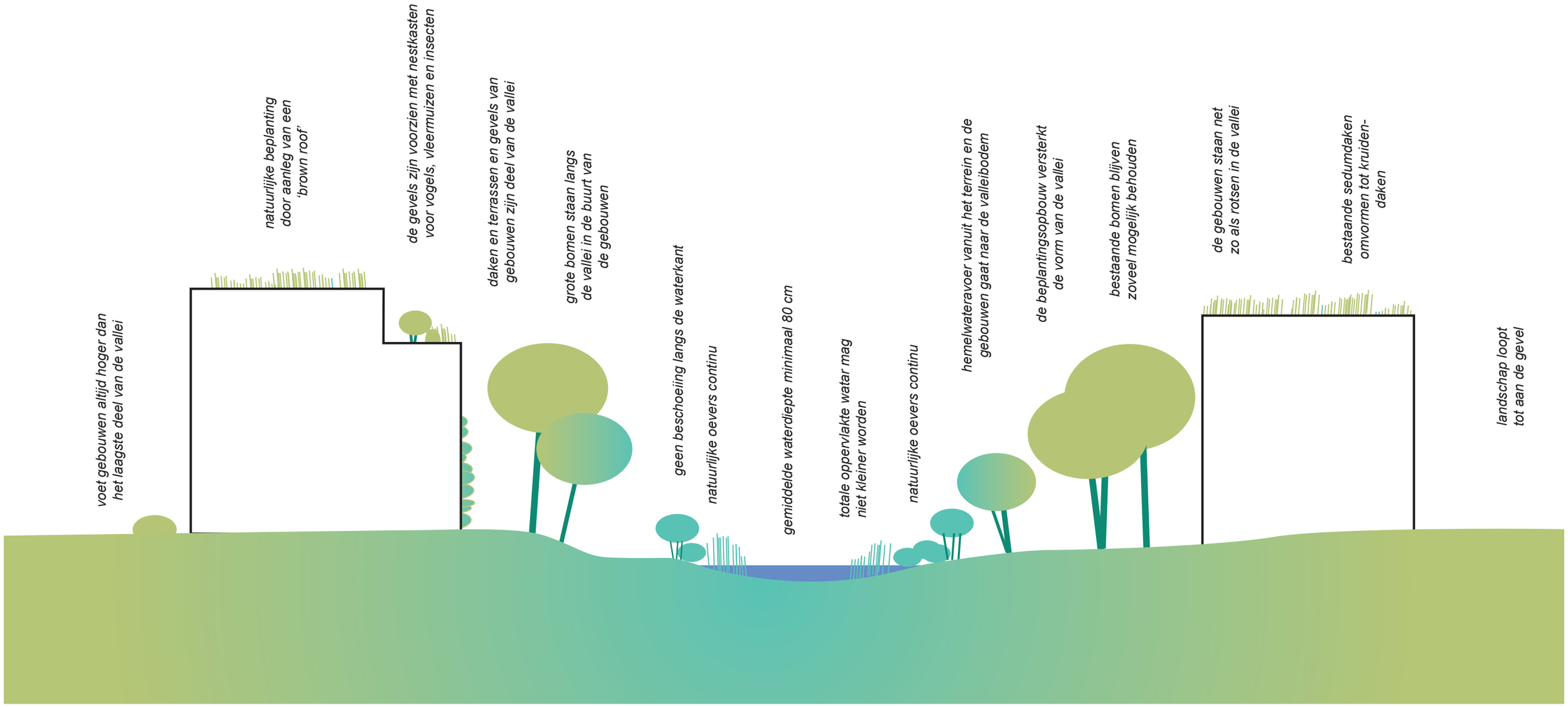

3. Beplantingskeuze versterkt de vallei-sfeer

Schets van locatie soorten die de sfeer aangeven van dat deel van de vallei

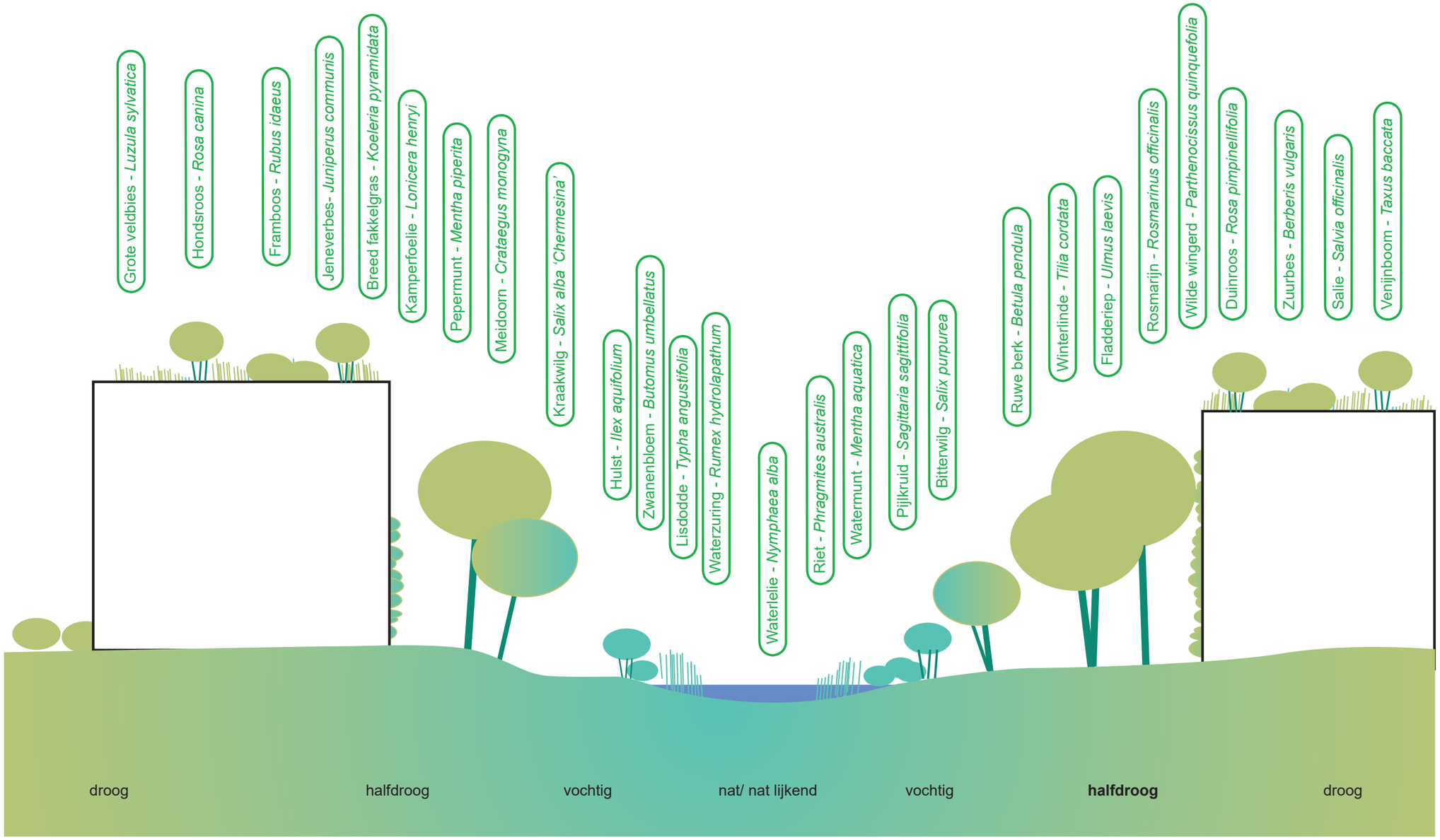

4. Inrichtingselementen versterken de vallei-vorm

Alle elementen die bijdragen aan diverse vormen van gebruik van de vallei werken mee in het vormgeven van de vallei.
Ze versterken de valleivorm in de dwarsrichting en in de lengterichting. Als ze op een zichtljn liggen geven ze voorrang aan het zicht.

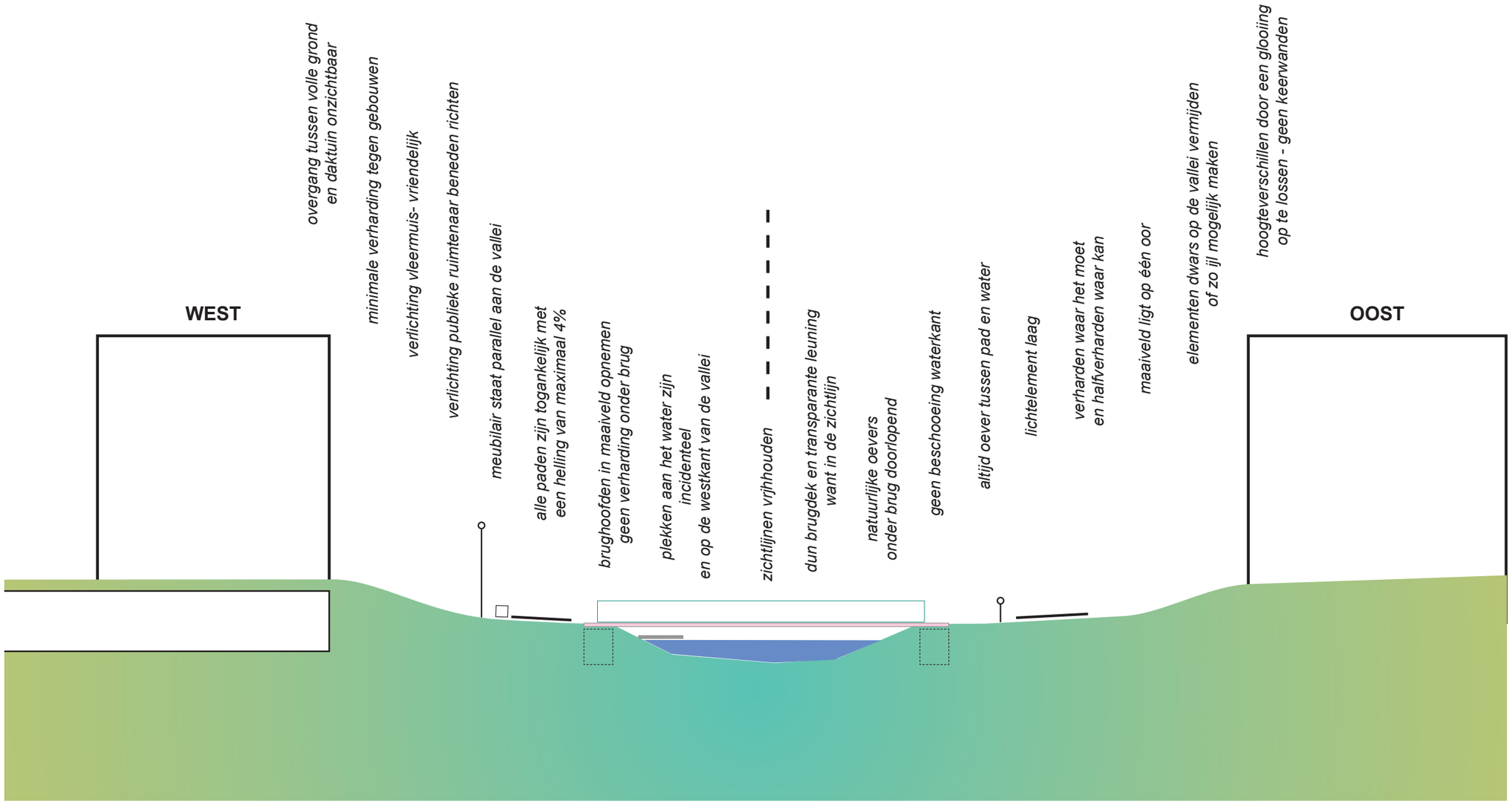

5. Kies voor geneeskrachtige planten

Alle vaste planten hebben geneeskrachtige eigenschappen of worden die toegedicht

vaste planten		
Achillea millefolium	*duizendblad*	*urineweginfectie, diarree*
Agrimonia eupatoria	*agrimonie*	*gemoedstoestand,*
Alchemilla vulgaris	*vrouwenmantel*	*menstruatie*
Althaea officinalis	*heemst*	*Anti-sceptisch, verkoudheid*
Angelica archangelica	*engelwortel*	
Anethum graveolens	*dille*	*darmkrampen*
Arnica montana	*valkruid*	*wondbehandeling, onstekingrfemmend*
Digitalis purpurea	*vingerhoedskruid*	*hartritmestoornis*
Echinacea purpurea	*rode zonnehoed*	*afweersysteem, darmflora schimmelinfecties*
Foeniculum 'Giant Bronze'	*venkel*	
Hypericum perforatum	*St. Janskruid*	*antidressiva*
Iris pseudoacorus	*gele lis*	*bronchitis*
Matricaria chamomilla	*echte kamille*	*ontstekingsremmend, krampstillend*
Mentha aquatica	*watermunt*	*verkoudheid, hoofdpijn*
Mentha piperita	*perpermunt*	*verkoudheid, hoofdpijn*
Origanum majoranum	*wilde marjolein*	*zenuwversterekend, spijsvertering, maagfunctie, menstruatiepijn*
Urtica dioica	*brandnetel*	*spijsvertering, reumatische klachten, antiroos*
Papaver rhoeas	*grote klaproos*	
Rosmarinus officinalis	*rozemarijn*	*spijsvertering, spierpijn, afvalstoffen*
Salvia officinalis	*salie*	*ontstekingsremmend, menstruatiepijn*
Silibum marianum	*mariadistel*	*lever*
Symphytum officinale	*smeerwortel*	*eczeem, psoriasis*
Thymus serpyllum	*kruiptijm*	*ontspannend*
Valeriana offincinalis	*valeriaan*	*hoge bloeddruk, menstruatiepijn*

6. Maak voorzieningen voor alle valleibewoners

De vallei kent een overgang van nat naar droog, van laag naar hoog.
De soortenrijkdom neemt toe met meer variantie in schaal en maat, meer porositeit in verhardingen en gevels, en meer diversiteit in gebruik en beheer. Voor de twee biotopen worden de condities gemaakt, met de vormgeving en de inrichting van het maaiveld en met de stedenbouwkundige opzet en architectonische vormgeving en materialisering.

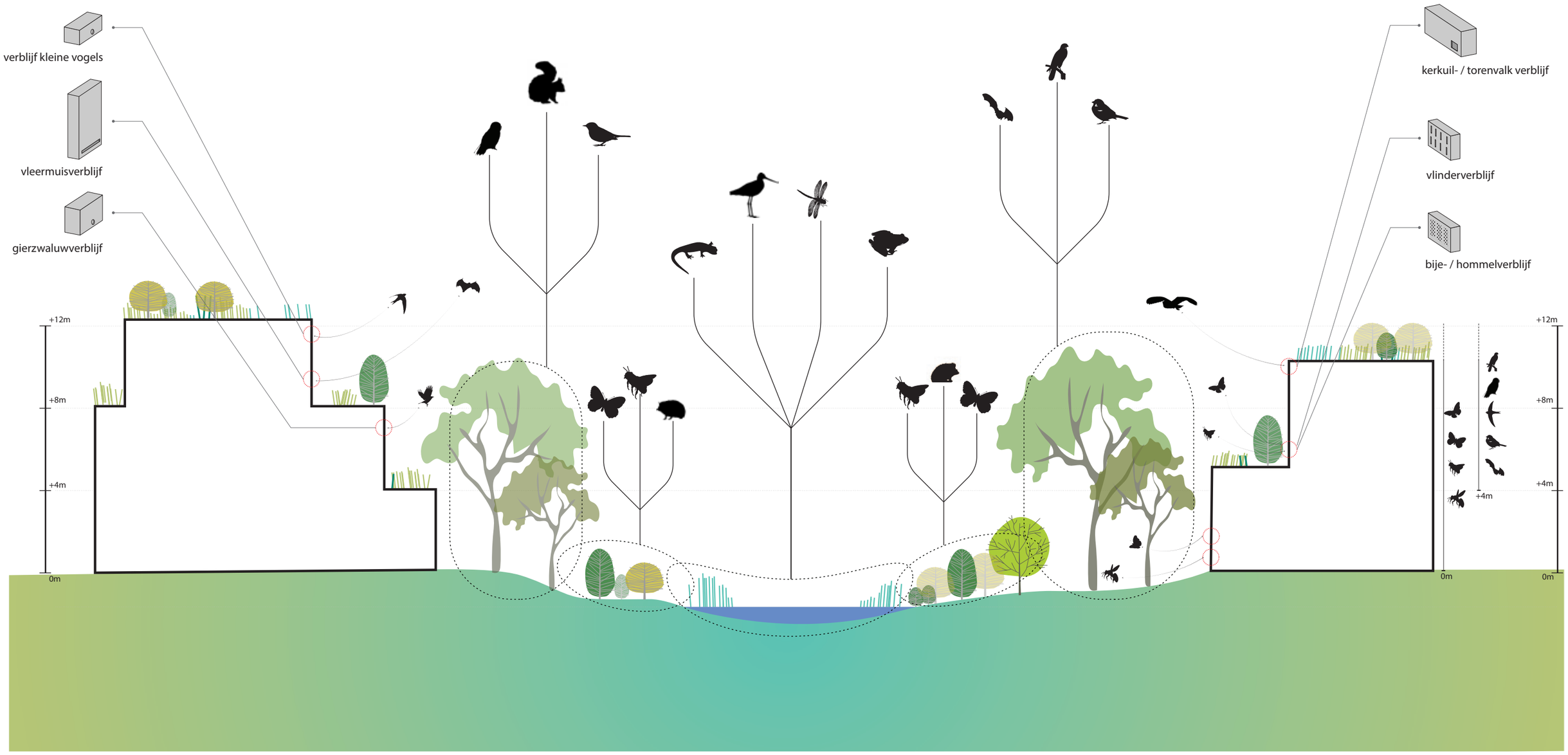

7. Verharding corridor zoals in Schalkwijk-midden

De corridor die voortzet vanuit Schalkwijk midden wordt met dezelfde stenen uitgevoerd, maar zonder rafelrand. De kleur stenen wordt aangepast aan het kleurenpallet voor de architectuur (BKP SVP). De corridor is op het Spaarne Gasthuis- terrein wandelpad.

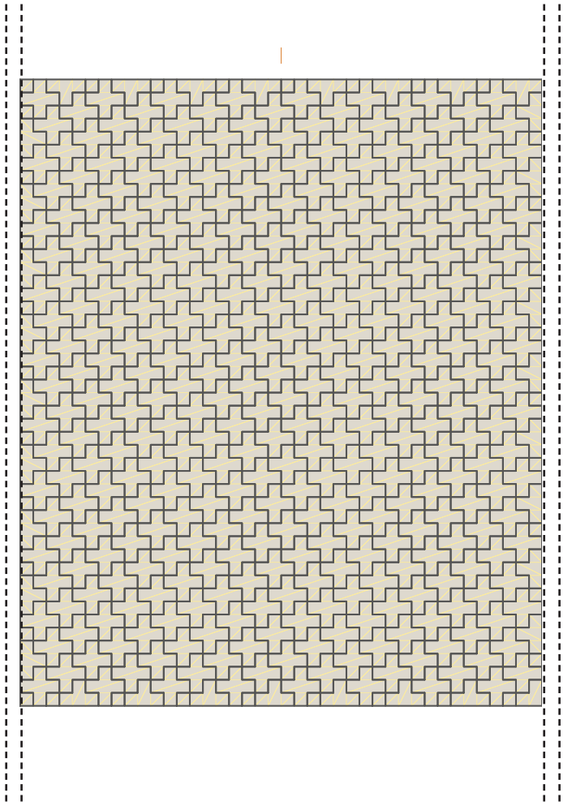

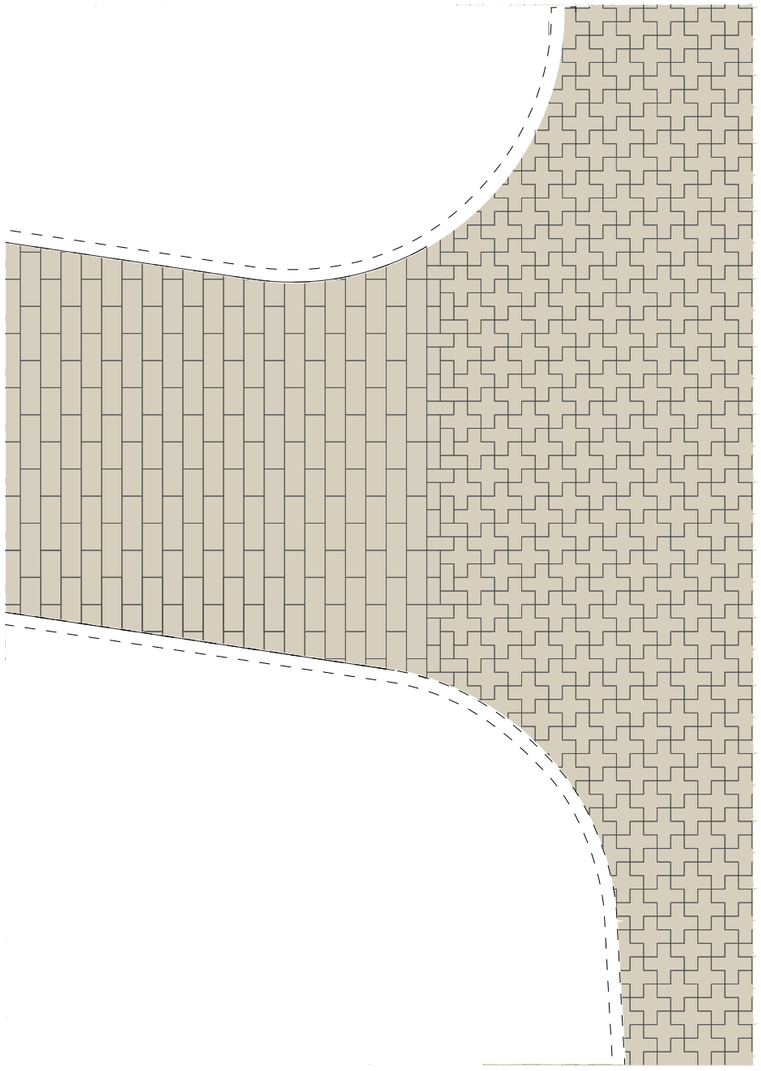

Verhardingsprincipe pad hoofdroute, zonder rafelrand opsluitband onzichtbaar (4 cm onder maaiveld)

Verhardingsprincipe aansluiting op nevenroute, opsluitband onzichtbaar (4 cm onder maaiveld)

8. Inrichtingselementen zoals in Schalkwijk- midden

03 Beeldkwaliteitsplan

Beeldkwaliteit van de deelgebieden

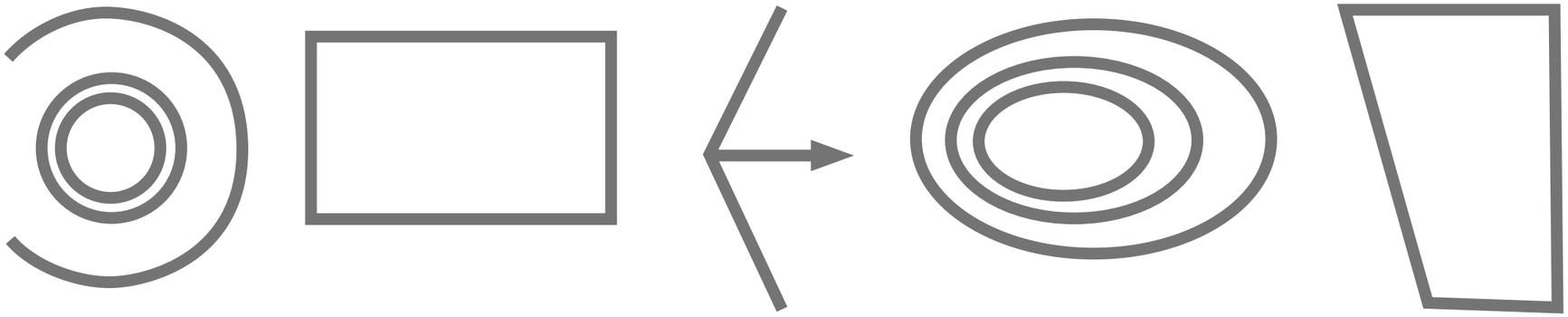

Bijzondere plekken

De brontuin

De brug

Het entreedal

De tijdelijke tuin

De hoge tuin

De brontuin

De brontuin

De vallei heeft een begin, de brontuin. Van hieruit kabbelt water de vallei in. De brontuin is een besloten plek omzoomd door beplanting. De bron is het hart van de tuin.
Het heeft zachte oevers, alsof het water hier op natuurlijke wijze opwelt uit de bodem. Vanuit het spiegelende water van de bron stroomt water door een ‘beek’ door de brontuin richting de vallei, alsof het de bron van de ‘Healthy Valley’ is. De beek varieert in hoogte omdat het regenwater van de daken van de omringende gebouwen erin uitkomt.

Er is veel variatie op een klein oppervlak waardoor de zintuigen maximaal worden geprikkeld. In de hoofdopzet worden de materialen toegepast uit het BKP en aansluiting gemaakt met de vallei verderop. Maar omdat het een tuin is zijn er meer soorten verhardingen om over te lopen en rollen, er zijn verschillende soorten van zitcomfort, er zijn veel soorten planten die jaarrond interessant zijn.

Er is veel klein dierenleven te bewonderen omdat de beplanting voornamelijk inheems is en in ieder geval nectar- en bessenrijk is. Voor de insecten zijn nestelvoorzieningen gemaakt in bijvoorbeeld dood hout, en in de noord en oostgevels en bomen zitten nestkasten voor kleine vogels. Zodat in de tuin ook de zangvogels komen wonen.

Principe-doorsnede met spelregels

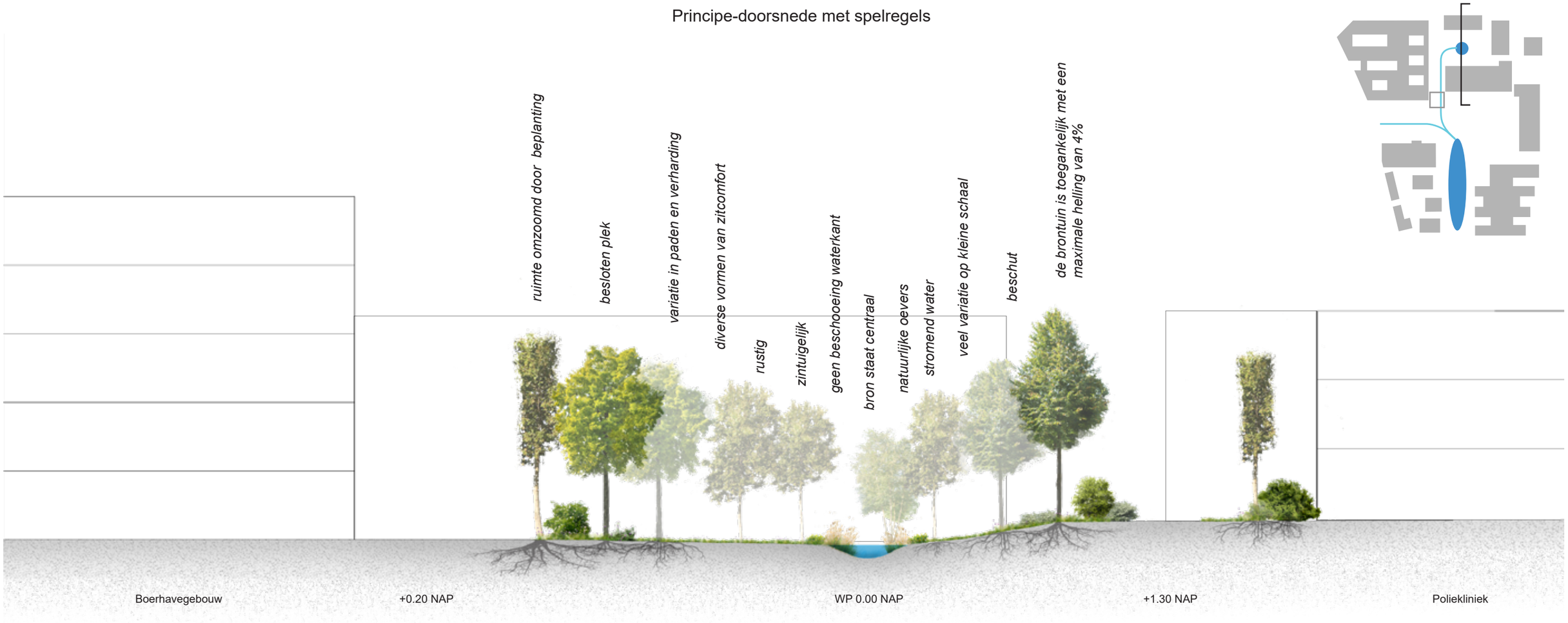

De brontuin

Referenties

stromend water in een besloten sfeer

diverse vormen van zitcomfort

bron staat centraal in de inrichting

De brug

De brug

De brug ligt in de ‘Healthy valley’. Het is deel van het landschap en zweeft boven het maaiveld.
Het lijkt of het water er onderdoor kan stromen, en als het kan laat het er dan ook echt onderdoor stromen.

Rondom de brug staan grote bomen (20 - 25m) waardoor het gebouwde (6 - 9m) visueel in de vallei komt te liggen. Dit effect wordt versterkt doordat het aan weerszijden glazen wanden heeft.
Het glas in de puien moet wel vogelvriendelijke prints krijgen om te zorgen dat de vogels niet tegen het glas vliegen.
De wandeling door de vallei gaat door de brug.

Principe-doorsnede met spelregels

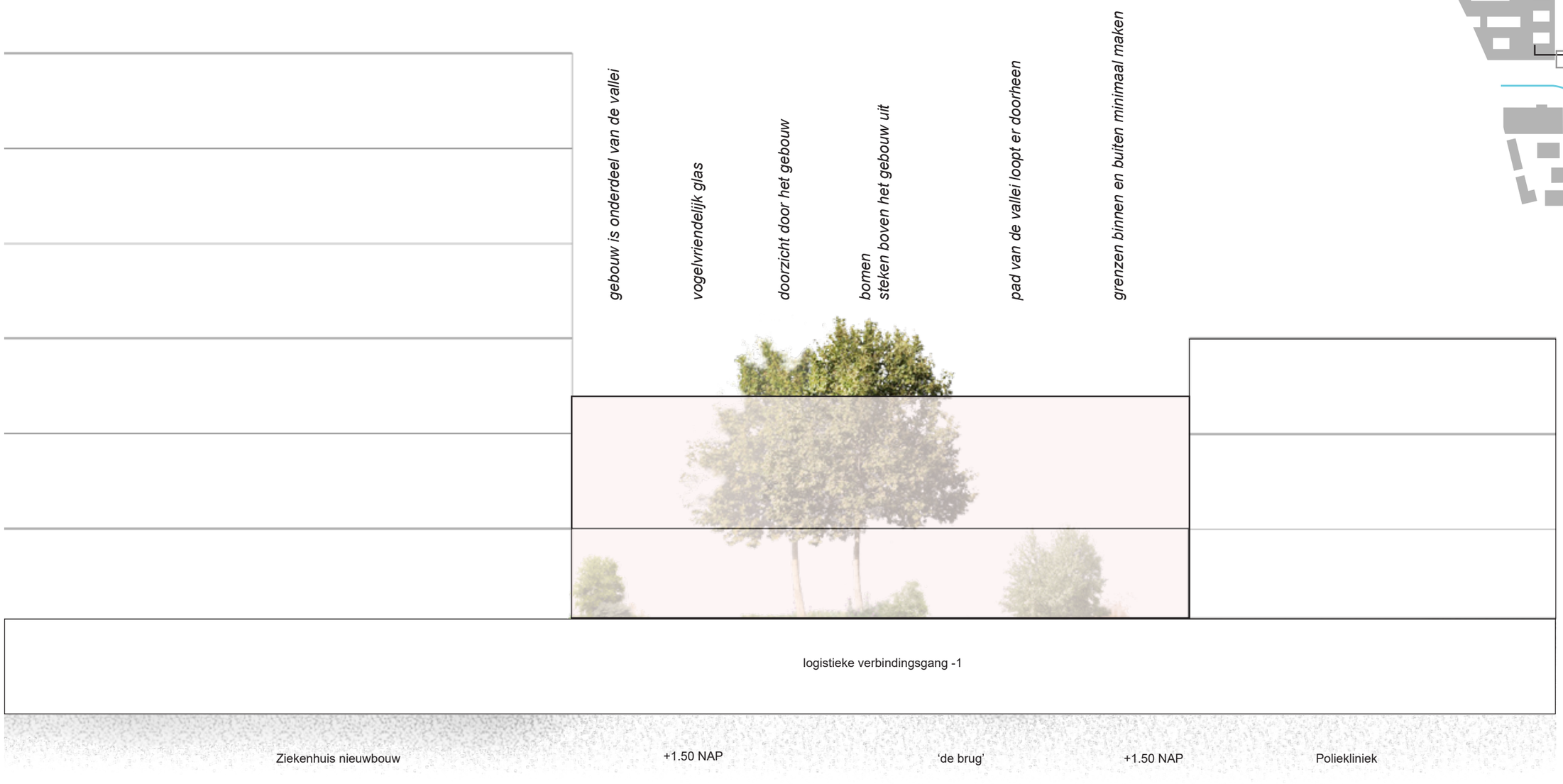

De brug

Referenties

bomen steken boven het gebouw uit

doorzicht door het gebouw

grenzen tussen binnen en buiten minimaal maken

'de brug' is onderdeel van de vallei

Het entreedal

Het entreedal

Het woord zegt het al, het entreegebied is een dal met een ’beek’ (wadi) die loopt naar de vallei.
De bruggen houden het zicht op de vallei vrij. De beplanting bestaande uit vaste planten en gras, ligt tot tegen de gevels. De inrichting van het dal accentueert de valleivorm.
De boomkeuze helpt in het versterken van het dalgevoel, met lagere bomen in het midden en hogere aan de gevelzijdes. De ontsluiting gaat via paden die afwateren op de ‘beek’.
Er is alleen verharding waar het moet, en halfverharding als het kan. De breedte van de paden wordt zo minimaal mogelijk gehouden. Een middenberm kan daarbij helpen,
zodat de verharde delen geen zelfstandige ‘pleinen’ vormen. De materialen en het meubilair voor de vallei worden ook hier toegepast.
Het hemelwater van de aangrenzende gebouwen wordt opgevangen in de ‘beek’. Als het hard regent gaat het echt stromen.

De noordzijde is de auto- en fietsvrije ruimte voor de voetgangers die vanaf de Europalaan naar de entree lopen.
Een terras of zitgelegenheid aan dit pad ligt mooi in het landschap (dus niet tegen de gevels). In de gevels zijn nestplaatsen voor kleine vogels zoals mussen, insecten, vleermuizen en gierzwaluwen.
De gevelbeplanting is onderdeel van de architectuur en de variatie aan plantsoorten bieden voedsel- schuil- en nestelgelegenheid voor de vogels.

Principe-doorsnede met spelregels

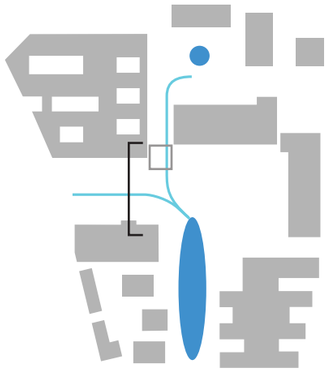

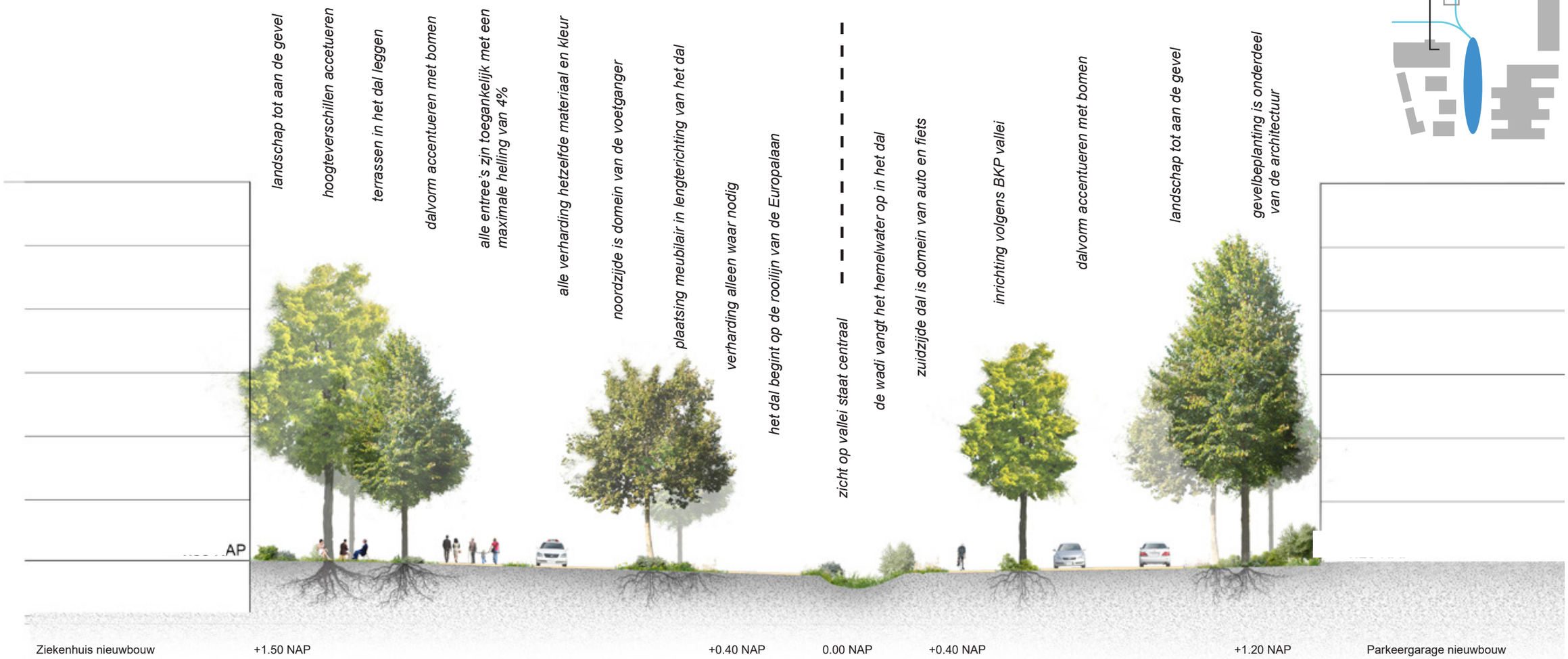

Het entreedal

Schets plattegrond entreedal met de belangrijke zichtassen

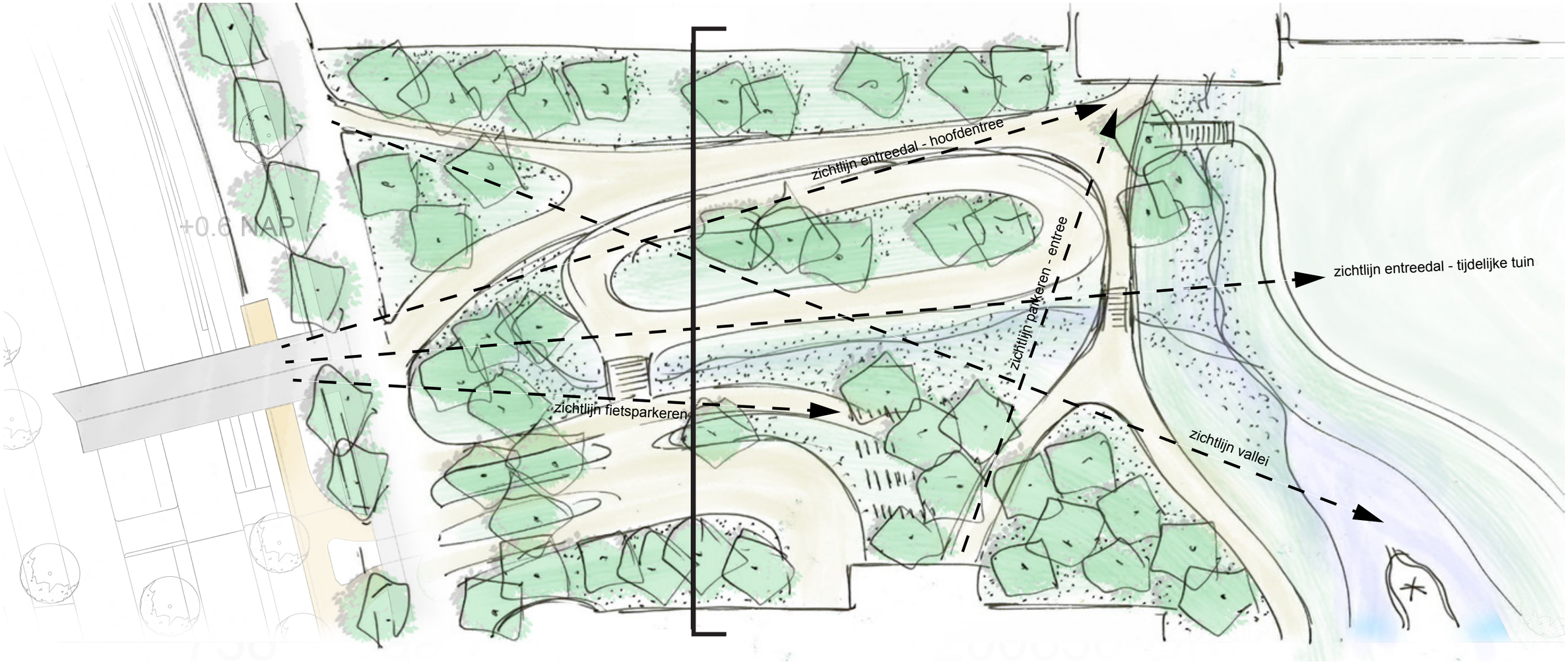

Het entreedal

Referenties

noordzijde dal is domein van de voetganger

de wadi (als het niet regent)

landschap tot aan de gevel

gevelbeplanting is onderdeel van de architectuur

De tijdelijke tuin

De tijdelijke tuin

De tijdelijke tuin moet het hebben van wat achter blijft na sloop en van het inzaaien van het terrein met wilde planten. Het ligt hoger dan het entreedal en biedt zicht over de vallei.

Het behouden van de fundering met lage muurtjes kan een interessant basispatroon voor verwildering zijn. De restanten kunnen zo worden opgetast dat voor de revalidatie een interessant parcours ontstaat. Een padenstelsel maakt de tuin toegankelijk en als er geen buitenstaanders in mogen dan kunnen bij de ingang van de tuin tijdelijke kastanjehouten hekwerken staan die dat duidelijk maken.

Principe-doorsnede met spelregels

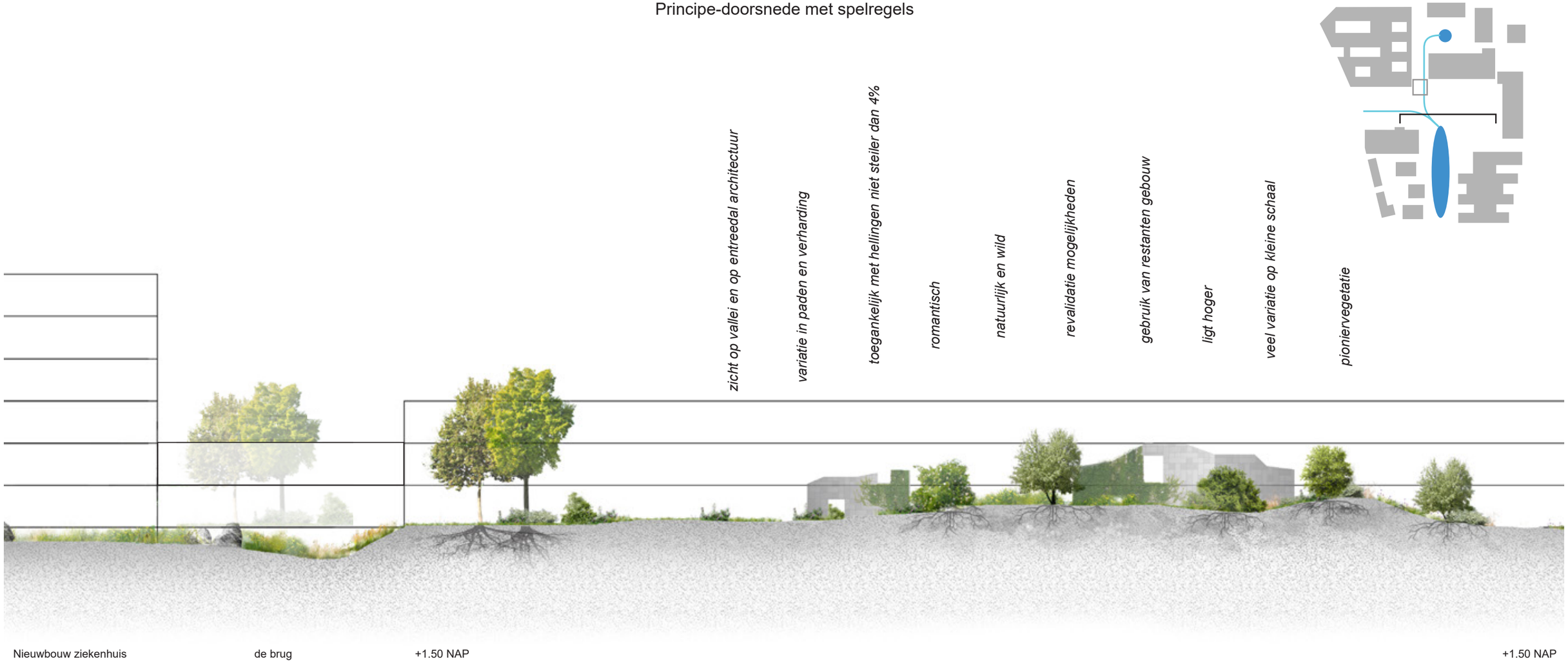

De tijdelijke tuin

Referenties

variatie in paden en verharding

gebruik van restanten gebouw

pioniersvegetatie

natuurlijk en wild

De hoge tuin

De hoge tuin

De hoge tuin is een gemeenschappelijke tuin waaraan kleine tuinen van de omliggende woningen grenzen. Het is deel van de vallei.

De boomkeuze accentueert de hoogte aan de westzijde aflopend naar de vallei. De overgang van hoge tuin naar vallei is glooiend (geen keermuren).
In de hoofdopzet worden de materialen toegepast uit het BKP en aansluiting gemaakt met de vallei verderop. Maar omdat het een tuin is zijn er meer soorten verhardingen en meubilair.
Het landschap ligt tot aan de gevels en de privéterrassen liggen los van de gevel. De erfafscheidingen wordt gemaakt van beplanting. De daken, balkons en gevels zijn onderdeel van de tuin. In de gevels zitten nestplaatsen voor kleine vogels, vleermuizen en insecten. In de tuin is een gevarieerde beplanting met heesters en vaste planten en gras. De inrichting van de tuin moedigt natuurlijk spelen aan.

Principe-doorsnede met spelregels

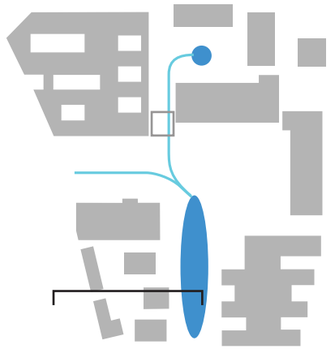

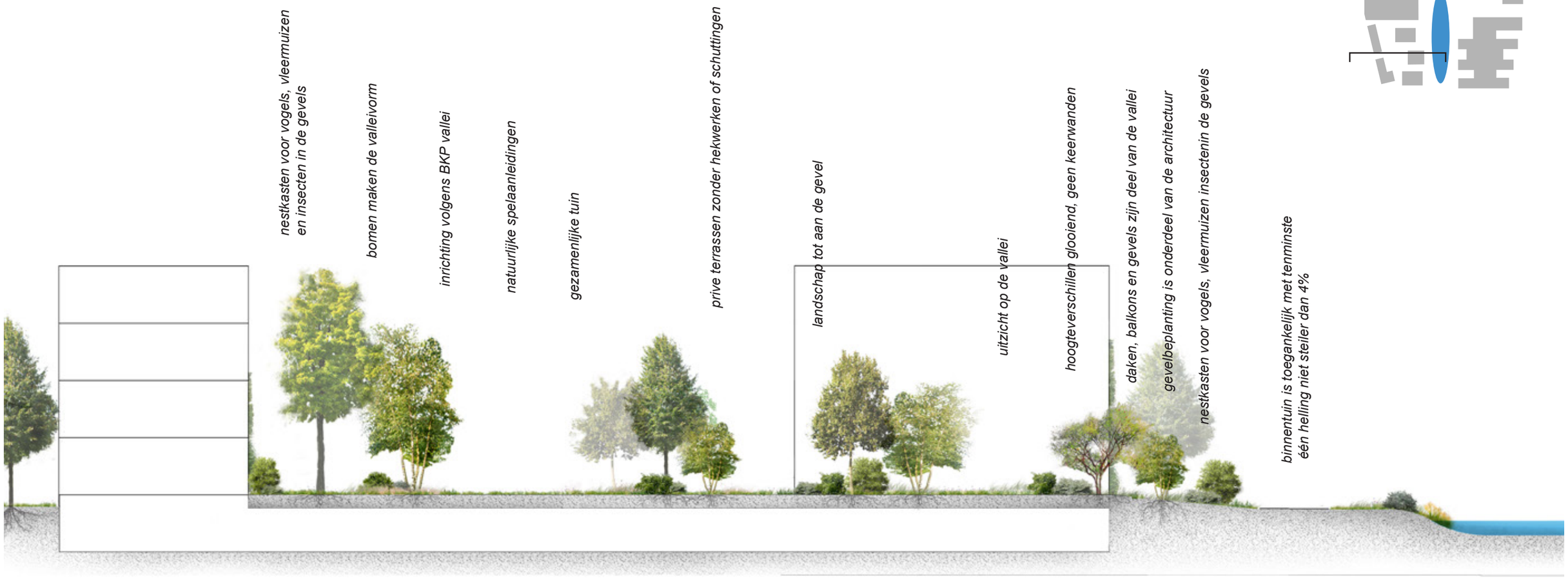

De hoge tuin

Referenties

landschap tot aan de gevel

gezamenlijke tuin

nestkasten voor vogels, vleermuizen en insecten in de gevels

prive terrassen zijn onderdeel van het landschap

Colofon

Landschapsvisie en Beeldkwaliteitsplan Spaarne Gasthuis - ‘Healthy Valley’

Datum van publicatie:	**23 november 2020**
Status:	**Definitieve versie**
In opdracht van:	**Spaarne Gasthuis** Michelle van der Bosch Bert Jan Grevink (PTG Advies) Onno Kramer
auteurs:	**DS landschapsarchitecten** Maike van Stiphout Clemens Karlhuber Fred Booy Zuzana Jancovicova

Colofon

TEAMS

DATUM VAN PUBLICATIE
15 april 2021

IN OPDRACHT VAN
Spaarne Gasthuis

Maartje Flesch
Michelle van den Bosch

EINDREDACTIE
Paul van Kerkoerle

PROJECTMANAGEMENT
PTG advies

Bert Jan Grevink
Michiel Sitsen

ONTWERP
SVP architectuur en stedenbouw

Maartje Luisman
Paul van Kerkoerle
Sara Vázquez

i.s.m.
DS Landschaparchitecten

Maike van Stiphout
Clemens Karlhuber

Voor het geheel of gedeeltelijk overnemen of bewerken van artikelen dient men toestemming van de redactie te vragen. In de meeste gevallen zal die graag worden gegeven.

VOORBEHOUD
Aan deze publicatie kunnen geen worden rechten verleend.